

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta životního prostředí

**Katedra aplikované geoinformatiky a
územního plánování**

Bakalářská práce

**Scénáře a strategie rozvoje prostoru Litoměřice -
Terezín**

Jan Farný

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jan Farný

Územní plánování

Název práce

Scénáře a strategie rozvoje prostoru Litoměřice – Terezín

Název anglicky

Scenarions and development strategy: Litoměřice – Terezín

Cíle práce

Cílem práce je vytvořit scénáře a strategie rozvoje, které by byly v souladu se zásadami trvale udržitelného rozvoje a všemi ostatními zásadami územního plánování. Student vypracuje scénáře a strategie rozvoje prostoru Litoměřice Terezín. Výstupem práce bude vize rozvoje, konceptuální schéma, scénáře a strategie rozvoje.

Metodika

Terénní průzkum, rešerše literatur a platných ÚAP, SWOT analýza (klíčové faktory), Schémata / scénáře rozvoje, definice problémů v území (problémový výkres), vize rozvoje území a konceptuální schéma uspořádání prostoru, rozhovory.

Doporučený rozsah práce

Textová a grafická část podle metodiky.

Klíčová slova

Strategické plánování, územní plánování, tvorba scénářů, městské aglomerace.

Doporučené zdroje informací

Birch, E.L. 2008: Urban and Regional Planning Reader

články k problematice strategického plánování měst v časopisech Veřejná správa, Urbanismus a územní rozvoj, Moderní obec

Karel Kuča – Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku

Maier a kol. 2012: Udržitelný rozvoj v území

Město Terezín – Strategie rozvoje na období 2008-20120 a akční plán 2010

<http://www.terezin.cz/strategie-rozvoje-na-obdobi-2008-2010/d-121704/p1=2339>

Program rozvoje Ústeckého kraje 2008 2013 – aktualizace 2010

Strategické plány (Dr. Vozáb Berman Group, SPF Group, DHL)

Strategický plán rozvoje města Lovosice

<http://www.meulovo.cz/strategicky-plan-rozvoje-mesta/ds-1140/p1=13062>

Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje

ÚAP ORP Lovosice, Litoměřice – nejnovější úplné aktualizace

Územní plány – Litoměřice, Lovosice, Terezín

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – FŽP

Vedoucí práce

prof. Ing. arch. Karel Maier, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra aplikované geoinformatiky a územního plánování

Elektronicky schváleno dne 22. 1. 2014

Ing. Petra Šimová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 22. 1. 2014

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Děkan

V Praze dne 01. 04. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Scénáře a strategie rozvoje prostoru Litoměřice - Terezín" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu prof. Ing. arch. Karlovi Maierovi CSc. za konzultace, vstřícný přístup při vedení mé bakalářské práce a cenné rady, které mi v průběhu vyhotovování práce poskytoval. Dále bych chtěl poděkovat kamarádce Anně Dolejšové, své matce a dědovi, a všem ostatním za podporu při psaní této práce.

Scénáře a strategie rozvoje prostoru Litoměřice – Terezín

Scenarios and development strategy: Litoměřice - Terezín

Souhrn:

Tato bakalářská práce vznikla na základě územně analytických podkladů, územně plánovací dokumentace, strategických plánů a dalších koncepčních dokumentů pro řešené území. V neposlední řadě posloužily také znalosti autora o daném území. Cílem práce bylo vytvořit scénáře a strategie rozvoje, které budou v souladu se zásadami trvale udržitelného rozvoje a všemi ostatními zásadami územního plánování. Tohoto cíle bylo dosaženo pomocí podrobné analýzy území a následné tvorby scénářů budoucího rozvoje území.

Klíčová slova:

Strategické plánování, územní plánování, tvorba scénářů, městské aglomerace

Summary:

This bachelor thesis was based on territorial analytical data, territorial planning documents, strategic plans and other conceptual documents regarding to territory of interest. Last but not least, author's knowledge about the territory was also used. The aim was to formulate scenarios and development strategies, which will be according to the principles of sustainable development and to all other principles of regional planning. This has been achieved through a detailed territory analysis and the successive formulation of the future development scenarios for the territory.

Keywords:

Strategic planning, regional planning, scenarios formulation, urban agglomeration

Obsah

1	ÚVOD	10
2	CÍL PRÁCE	12
3	METODIKA	12
4	LITERÁRNÍ REŠERŠE	14
4.1	UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ.....	14
4.1.1	<i>Principy udržitelného rozvoje území</i>	14
5	ANALYTICKÁ ČÁST	17
5.1	ÚZEMNÍ A ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ.....	17
5.2	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	18
5.3	PŘÍRODNÍ A GEOLOGICKÉ POMĚRY	19
5.4	VODNÍ REŽIM	20
5.5	HYGIENA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	22
5.6	HISTORIE	24
5.7	DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA	27
5.8	TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	29
5.9	OBYVATELSTVO.....	30
5.10	NEZAMĚSTNANOST	33
5.11	HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ.....	35
5.12	OBČANSKÁ VYBAVENOST	36
5.13	DOMOVNÍ A BYTOVÝ FOND	40
5.14	ROZPOČTOVÁ SITUACE ÚZEMÍ	42
5.15	PROBLÉMY V ÚZEMÍ	42
5.16	SOUHRNNÝ PŘEHLED ZA ŘEŠENÉ ÚZEMÍ	44
6	SWOT ANALÝZA PRO ŘEŠENÉ ÚZEMÍ	46
6.1	SILNÉ STRÁNKY	46
6.2	SLABÉ STRÁNKY.....	46
6.3	PŘÍLEŽITOSTI	46
6.4	HROZBY.....	47
7	APLIKAČNÍ ČÁST	48
7.1	SCÉNÁŘE ROZVOJE	48
7.1.1	<i>Scénář č. 1 – „Lokální a regionální soběstačnost“</i>	48
7.1.2	<i>Scénář č. 2 – „Černá budoucnost“</i>	50

7.1.3	Scénář č. 3 – „Ideální podmínky“	53
7.1.4	Scénář č. 4 – „Katastrofální prosperita“	55
7.2	STRATEGICKÁ VIZE	57
7.1	STRATEGIE ROZVOJE.....	58
7.1.1	Strategické cíle.....	59
8	DISKUSE.....	63
9	ZÁVĚR.....	65
10	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	66
11	SEZNAM TABULEK.....	70
12	SEZNAM OBRÁZKŮ	71
13	PŘÍLOHY.....	72

1 Úvod

Území řešené v rámci této bakalářské práce je tvořeno takzvanou litoměřicko – lovosickou aglomerací. Tato aglomerace je tvořena městy Litoměřice, Lovosice a Terezín, která se nacházejí cca 60 km severozápadně od Prahy směrem na Ústí nad Labem. Dané území se rozkládá na pravém i levém břehu řeky Labe, na rozhraní Polabské nížiny a Českého středohoří.

Jako každé území má i toto své silné a slabé stránky, problémy a hrozby. V řešeném území se nevyskytuje tak vysoká nezaměstnanost jako na většině území v Ústeckého kraje. Je tomu tak díky rozvětvenému průmyslu, silnému nevýrobnímu sektoru a zemědělství, pro které jsou v Polabské nížině ideální podmínky. Devastující dopad na práci zdejších zemědělců mají však povodně, které se v oblasti často opakují. Jednou ze silných stránek řešeného území je existence CHKO České středohoří, které se pyšní svou jedinečnou faunou a flórou. Atraktivita tohoto území je však často obyvateli České republiky opomíjena, a to i pravděpodobně z důvodu vnímání severních Čech jako průmyslové krajiny s narušeným životním prostředím.

Jednotlivá města v řešeném území se vyznačují svou různorodostí. Lovosice zaměřené na průmysl, Litoměřice orientované na služby a Terezín na cestovní ruch. Základem pro správné a účinné fungování tohoto prostoru je nezbytná spolupráce mezi těmito obcemi, která by měla být daná jak historickými tak současnými vazbami a měla by respektovat základní principy regionální politiky, tj. spolupráce, partnerství a programování. Tím by mělo docházet ke zkvalitňování života v jednotlivých obcích. Pro analýzy současného stavu a možných vývojových tendencí v území byly použity dostupné statistické údaje, literatura, internet a také vlastní zkušenost s životem v těchto obcích. V této práci jsou rovněž analyzovány již existujícími strategickými dokumenty jednotlivých obcí.

Vytvoření strategického souhrnného dokumentu pro celé území je hlavním přínosem této práce. Tento dokument je vypracován na základě scénářů budoucího rozvoje území, které vycházejí z analýz řešeného území. Výsledný strategický dokument by měl být podkladem či alespoň spouštěčem diskuze na téma budoucího vývoje daného území jako celku.

Tato bakalářská práce měla být původně věnována prostoru Litoměřice – Terezín. Toto území je však do značné míry ovlivňováno také nedaleko ležícím městem Lovosice, které tak představuje neoddělitelnou součást území a proto bylo by chybou ho v rámci této bakalářské práce neuvažovat. Z tohoto důvodu bylo řešené území rozšířeno o město Lovosice a jeho okolí.

2 Cíl práce

Tato bakalářská práce je zaměřena na rozvoj území měst Litoměřice, Lovosice a Terezín a zabývá se jejich možným budoucím rozvojem. Hlavním cílem této práce je vytvoření strategického souhrnného dokumentu na základě komplexních analýz území a scénářů budoucího rozvoje. V rámci tohoto dokumentu jsou stanoveny kritické oblasti a strategické cíle pro řešené území.

3 Metodika

První část bakalářské práce je věnována studiu odborné literatury. Literární řešerše se konkrétně zabývá problematikou trvale udržitelného rozvoje území a jeho principům.

Následně je provedena analýza studijního prostoru – tedy území měst Litoměřice, Lovosice a Terezín. Jako podklady pro tuto analýzu byly použity územně plánovací podklady, územně plánovací dokumentace, strategické dokumenty vztahující se k řešenému území, data z Českého statistického úřadu a v neposlední řadě posloužily také znalosti autora o daném území. Výstupem této části práce je SWOT analýza, která přehledně shrnuje silné a slabé stránky řešeného území a poukazuje na hrozby a příležitosti vyskytující se na tomto území. Zároveň SWOT analýza představuje podklad pro navazující část této bakalářské práce.

Na základě informací získaných pomocí SWOT analýzy byly následně vytvářeny scénáře budoucího vývoje daného území. Z hlediska přípravy strategií rozvoje území jsou nejvhodnější tzv. explorační scénáře, které zkoumají dlouhodobější vývoj a tím pádem mohou zaznamenávat i více změn. Cílem těchto scénářů není předpovídat budoucí vývoj, metoda scénářů naopak pracuje s několika různými alternativami vývoje. Jedná se vlastně o fiktivní příběhy, které mohou za určitých podmínek nastat. Samotné tvorbě scénářů předchází určení hybných sil neboli klíčových faktorů, na jejichž základě mohou být utvářeny různé varianty budoucího vývoje. (Frič a kol., 2010)

Pro účely této práce byly určeny dva klíčové faktory, které mají zásadní vliv na budoucí vývoj daného území, a které zároveň nelze do značné míry ovlivňovat a předpovídat. Kombinací různého působení těchto dvou klíčových faktorů vznikly čtyři

variantní scénáře, které byly dále detailně rozpracovány. Pro tvorbu scénářů byla zvolena forma vyprávění.

Na základě zkušeností nabytých při tvorbě scénářů byla stanovena vize budoucího rozvoje neboli představa o tom, jak by v budoucnu měla ideálně situace v daném prostoru vypadat. Následně je vytvořena strategie rozvoje – v první řadě jsou stanoveny kritické oblasti řešeného prostoru, strategické cíle pro jednotlivé oblasti a nakonec jsou popsána opatření, pomocí kterých by bylo možné dosáhnout stanovené vize. Výstupem aplikační části této bakalářské práce jsou tedy odpovědi na otázky „Na co se soustředit?“ a „Na co si dát pozor?“ v souvislosti s budoucím vývojem řešeného území.

4 Literární rešerše

4.1 Udržitelný rozvoj území

V České republice je udržitelnému rozvoji věnována stále větší pozornost stejně jako ve zbytku vyspělého světa. Téma udržitelného rozvoje se stalo v poslední době neodmyslitelnou součástí mezinárodní, národní i lokální politiky. Tato kapitola však není věnována problematice udržitelného rozvoje v celé svojí šíři, ale je zaměřena pouze na udržitelný rozvoj v souvislosti s lokální politikou.

V první řadě je potřeba definovat udržitelný rozvoj. Dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, je v § 18 odstavci 1 uvedeno, že „udržitelný rozvoj území spočívá ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.“

4.1.1 Principy udržitelného rozvoje území

Jako základní tři pilíře udržitelného rozvoje jsou většinou v literatuře uváděny tyto: environmentální, ekonomický a sociální pilíř. Udržitelný rozvoj bývá vysvětlován jako rovnováha mezi těmito pilíři. Někdy bývají přidávány další pilíře jako např. pilíř kulturní a pilíř dobré správy veřejných věcí. (Maier a kol., 2012). V této bakalářské práci budou pro zjednodušení uvažovány pouze tyto tři základní pilíře.

Enviromentální pilíř

S rostoucím dopadem lidské činnosti na okolní prostředí a obyvatelstvo planety vzniká potřeba regulovat spotřebu přírodních zdrojů tak, aby nekolidovala s udržitelným rozvojem. Právě pro posuzování dopadu lidské činnosti na kvalitu přírodního prostředí byla vyvinuta řada různých metodik, které by měly informovat o tom, zda nehrozí překročení prahů únosnosti v jednotlivých ukazatelích či kritériích, případně se takovému překročení snaží předejít. (Maier a kol., 2012). Mezi aspekty hodnocené v rámci environmentálního pilíře je zařazováno horninové prostředí a geologie, vodní režim, hygiena životního prostředí, ochrana přírody a krajiny, zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa. (Hruška-Tvrđý a kol., 2010)

Sociální pilíř

Aby byl zajištěn udržitelný rozvoj v sociálním pilíři, je potřeba zajistit sociální potřeby lidí žijících ve společnostech. K tomu je nezbytným předpokladem dosažení tzv. sociální soudržnosti, ta se může vztahovat k nejbližšímu okolí našeho bydliště, k městské čtvrti, obci, regionu, státu nebo i k nadnárodnímu společenství. (Maier a kol., 2012). Mezi aspekty hodnocené v rámci sociálního pilíře je zařazována veřejná a dopravní infrastruktura, sociodemografické podmínky, bydlení, rekreace a cestovní ruch. (Hruška-Tvrďý a kol., 2010)

Ekonomický pilíř

Ekonomický pilíř udržitelného rozvoje úzce souvisí s výše popsaným sociálním pilířem, soudržnost společností je totiž podmíněna ekonomickou prosperitou, té je naopak možno dosáhnout pouze v soudržné společnosti. Zároveň je hodnocení sociálního a ekonomického udržitelného rozvoje velice obtížné. Při jejich hodnocení je potřeba uvažovat v souvislosti s místními specifickými podmínkami, avšak i při dodržování tohoto postupu lze jen velmi obtížně určit reálné dopady změn v území na sociální a ekonomický pilíř udržitelného rozvoje. Místo zřejmě neexistujícího komplexního způsobu hodnocení všech sociálních a ekonomických aspektů udržitelného rozvoje je potřeba sledovat alespoň vybrané charakteristiky a využívat porovnávání s podobnými územními celky či sledovat vývojový trend daného území. (Maier a kol., 2012). Mezi aspekty hodnocené v rámci ekonomického pilíře jsou zařazovány údaje o podílu obsazených pracovních pozic, podnikatelské aktivitě v dané obci, dlouhodobé nezaměstnanosti a daňové výtěžnosti. (Hruška-Tvrďý a kol., 2010)

Kromě těchto pilířů lze v literatuře nalézt také následující obecné principy udržitelného rozvoje území (Maier a kol., 2012 ex. Jepson a Edwards, 2010):

- ❖ Vyváženost obytné a pracovní funkce
- ❖ Prostorové propojení aktivit dopravou
- ❖ Promísení a různorodost činností v urbanizovaném prostoru
- ❖ Využití místních obnovitelných energetických zdrojů nezatěžujících životní prostředí
- ❖ Budovy a zástavba energeticky úsporné a šetrné vůči přírodním zdrojům
- ❖ Dostupnost pracovišť, vybavení a volnočasových aktivit nemotorovou dopravou
- ❖ Dostupnost přiměřeného bydlení pro všechny sociální skupiny obyvatel

- ❖ Různé formy, typy a vlastnické druhy bydlení
- ❖ Vysoká obytná hustota (důsledkem je snížení spotřeby pozemků pro výstavbu, snížení tlaku na ekosystémy a zemědělskou půdu, zlepšení vybavenosti obytného území)
- ❖ Ochrana přírodních funkcí a biologických procesů
- ❖ Účast občanů a jejich podíl na rozhodování a zodpovědnosti za vývoj území
- ❖ Veřejná prostranství
- ❖ Identifikace obyvatel s místem bydliště
- ❖ Propojení mezi různými dopravními systémy

5 Analytická část

5.1 Územní a administrativní členění

V řešeném území se nachází tři města, kterým se bude tato bakalářská práce podrobněji věnovat. Řazeno podle velikosti sídla a počtu obyvatel to jsou: Litoměřice, Lovosice, Terezín. V prostoru mezi těmito třemi městy se dále nachází obce: Žalhostice, Mlékojedy, Píšťany. Toto území se nachází v Ústeckém kraji, asi 60 km severozápadně od Prahy a asi 20 km jižně od Ústí nad Labem na rozhraní Polabské nížiny a Českého středohoří. Dalším významným prvkem je zde soutok řeky Labe a Ohře.

Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Litoměřice se nacházejí obce: Terezín, Mlékojedy, Žalhostice, Píšťany. Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Lovosice se nenachází žádná z již zmíněných obcí.

Na obrázku č. 1 je k dispozici mapa řešeného území v rámci této bakalářské práce.

Obrázek 1- Mapa vymezeného území

Zdroj: Geoportál ČÚZK

5.2 Základní charakteristika řešeného území

Řešené území je součástí NUTS II. (CZ04), Severozápad NUTS III. (CZ042) Ústeckého kraje a (CZ0423) Litoměřického okresu. V katastrálním území těchto obcí (Litoměřice, Lovosice, Terezín, Žalhostice, Mlékojedy, Píšťany) k 1. 1. 2014 žilo celkem 36 770 obyvatel na ploše 51,39 km². Tři města, kterým se bude práce nadále věnovat, mají dohromady 35 807 obyvatel (tj. 97,38 %) a rozlohu 43,42 km², zbylé tři obce mají dohromady 963 obyvatel (tj. 2,62 %) a rozlohu 7,97 km². Hustota zalidnění je tu velmi vysoká, a to 716 obyvatel na km² oproti průměru ČR, kde je hustota zalidnění 134 obyvatel na km² (k 1. 1. 2015). V tabulkách č. 1 a 2 jsou k dispozici další základní charakteristiky řešeného území (Regionální informační servis, 2014; Územně identifikační registr ČR, 2012; ČSÚ, 2015).

Tabulka 1- Základní charakteristika řešeného území (1)

	Počet obyvatel (1. 1. 2014)	Počet částí obce	Počet katastrů	Rozloha (ha)	Nadmořská výška
Litoměřice	24 136	4	2	1799	136
Lovosice	8730	1	2	1189	151
Terezín	2941	4	4	1354	150
Žalhostice	531	1	1	233	151
Mlékojedy	217	1	1	283	146
Píšťany	215	1	1	281	140

Zdroj: RIS, 2014; Územně identifikační registr ČR, 2012; ČSÚ, 2015

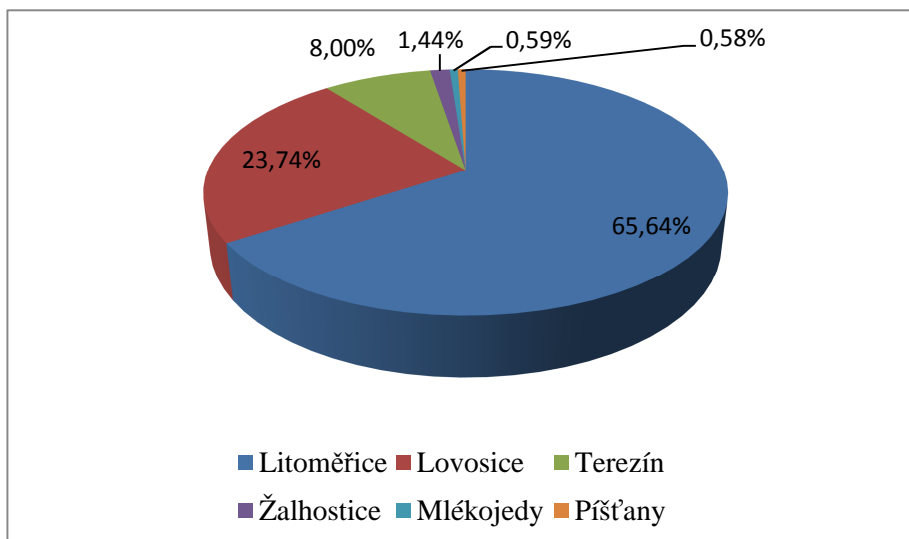
Tabulka 2 - Základní charakteristika řešeného území (2)

	První písemná zpráva	Zeměpisné souřadnice (WGS-84)	Status	Typ sídla
Litoměřice	993	14° 7' 55" E, 50° 32' 1" N	Město	Obec s roz. působností
Lovosice	1143	14° 3' 4" E, 50° 30' 54" N	Město	Obec s roz. působností
Terezín	1780	14° 9' 2" E, 50° 30' 40" N	Město	Ostatní obce
Žalhostice	1319	14° 5' 29" E, 50° 31' 23" N	Obec	Ostatní obce
Mlékojedy	1352	14° 7' 9" E, 50° 31' 37" N	Obec	Ostatní obce
Píšťany	1057	14° 4' 9" E, 50° 31' 9" N	Obec	Ostatní obce

Zdroj: RIS, 2014; Územně identifikační registr ČR, 2012; ČSÚ, 2015

Na obrázku č. 2 je na koláčovém grafu znázorněno zastoupení obyvatel v jednotlivých sídlech zkoumaného území. Z grafu je patrné, že nejlidnatějším sídlem jsou Litoměřice, kde žije nadpoloviční většina obyvatel řešeného území. Naopak nejméně obyvatel žije v Píšťanech.

Obrázek 2 – Procentuální zastoupení obyvatel v jednotlivých sídlech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ, 2015

5.3 Přírodní a geologické poměry

Přírodní podmínky

Řešené území se nachází na pravém i levém břehu řeky Labe, na rozhraní Polabské nížiny a Českého středohoří. Polabská nížina je jednou z nejurodnějších oblastí u nás, někdy bývá označována jako Zahrada Čech. Pěstuje se zde hlavně cukrová řepa, kukuřice, pšenice ale i víno.

Okres Litoměřice patří do mírně teplé, sušší oblasti s průměrnou roční teplotou 9,1 °C a průměrné roční úhrny srážek jsou zde okolo 670 mm (údaje roku 2001, stanice Doksany). Nejvyšším bodem okresu je vrchol Milešovky (837 m n. m.) a nejnižším bodem je území v povodí Ohře a Labe (asi 140 m n. m.). Průměrná nadmořská výška okresu Litoměřice je 250 m n. m. Z celkové rozlohy okresu připadají téměř tři čtvrtiny na zemědělskou půdu a z toho 82% je půda orná. Z nezemědělské půdy je více než polovina tvořena půdou lesní.

České středohoří má rozlohu 1063 km² a jako CHKO bylo vyhlášeno v roce 1976. Je typické kuželovitými tvary kopců, které jsou výsledkem vulkanické třetihorní činnosti, kdy tato činnost vytlačila vyvěřeliny znělce a čedičového typu do tvaru kup. Důvodem, proč je České středohoří tak bohaté jak na počet živočichů, tak na počet druhů rostlin je, že nabízí specifické přírodní podmínky. Průměrné roční teploty jsou zde 5-9 °C a průměrné roční úhrny srážek se pohybují mezi 470-800 mm. Díky svému typickému charakteru zde žijí hlavně teplomilná stepní společenstva a společenstva sutí, která jsou v rámci státu prohlášena za silně nebo kriticky ohrožená (Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2015). Zdejší flóra a fauna je nejpestřejší v celé České republice, to je dáno tím, že na území se nachází jak nižší nadmořské výšky a jižní expozice, tak prostředí, které svědčí severským a alpiským druhům. (Vyhodnocení vlivů Zásad územního rozvoje ÚK na udržitelný rozvoj území, 2011). I přes tyto zjevné klady je flóra a fauna severních Čech v rámci České republiky opomíjena a vnímání severních Čech jako celku je u obyvatel České republiky z tohoto pohledu spíše negativní.

Geologické poměry

Území okresu Litoměřice je tvořeno převážně čedičem a znělcem. V prostoru tzv. „České brány“ údolí Labe ohraničují téměř svislé lávové svahy tvořené především tvrdými krystalickými břidlicemi. Na jihu okresu v rovinách u Podsedic jsou významná naleziště českého granátu. Na území polabské nížiny vyčnívají i některé vrcholky sopečného původu, například Házmburk se stejnojmenným hradem nebo hora Říp s románskou rotundou svatého Jiří. (Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2015).

Jedna z nejvýznamnějších těžných komodit na Litoměřicku je šterkopísek a stavební písek. Okres Litoměřice je přitom jedním ze tří okresů, na kterých je z hlediska těžby šterkopísku závislý celý Ústecký kraj. V ostatních okresech neexistují dostatečné těžební zdroje této komodity. (Vyhodnocení vlivů Zásad územního rozvoje ÚK na udržitelný rozvoj území, 2011)

5.4 Vodní režim

Jak již bylo řečeno, v řešeném území se nachází soutok řek Labe a Ohře. Specifikem a zároveň velkým problémem a hrozbou řešeného území jsou povodně. Značná část území se nachází přímo v záplavovém území Q100. Největší povodeň toto území

zasáhla v roce 2002, kdy značná část území byla úplně nebo z části pod vodou. Od té doby část území disponuje protipovodňovou ochrannou, to ale neplatí pro celé území. Nejohroženější je vesnice Mlékojedy, kde protipovodňová ochrana úplně chybí. Větší riziko povodní platí také pro vesnice Nové Kopisty, České Kopisty a Počaply, které jsou formálně součástí města Terezín. V těchto třech vesnicích se v budoucnu s protipovodňovými opatřeními počítá. (Strategický plán města Terezín 2016 - 2020).

Další velké riziko povodní hrozilo Terezínu a areálu Lovochemie. Zde jsou v současné době protipovodňová opatření dobudována. Jeden ze strategických cílů Aktualizovaného strategického plánu pro město Litoměřice 2012 i Strategického plánu rozvoje města Lovosice 2014 – 2020 je zajistit účinná protipovodňová a protierozní opatření v území, kde chybí. To je také zakotveno v zásobníku projektů pro město Litoměřice na roky 2016 – 2019+. Mezi Mlékojedy, Želeticemi a Terezínem by měl vyrůst ochranný val jako součást protipovodňových opatření, který bude současně sloužit i jako cyklostezka. (Zásobník projektů město Litoměřice 2016 – 2019+). Ve 3. úplné aktualizaci ÚAP Lovosice 2014 se ve SWOT analýze dočteme, že jako příležitost je bráno budování protipovodňových opatření i retenčních nádrží. Z těchto komplexních opatření vyplývá, že je zde v budoucnu počítáno jak s menšími, tak většími povodněmi a nejedná se jen o nahodilý jev.

Dalším problémem tohoto území jsou čím dál častější období sucha. To se nejvíce projevuje na spotřebě užitkové vody pro zemědělství, chemický průmysl a na splavnosti řeky Labe.

Splavnost řeky Labe jako koridoru vodní dopravy VD1, který je součástí IV. transevropského multimodálního koridoru a je jednou z páteřních dopravních cest rozvojové osy OS2, je velmi důležitá. Splavnost řeky a vodní doprava pozitivně ovlivňuje rozvojové předpoklady oblastí OB6 (Rozvojová oblast Ústí nad Labem), NOB2 (Rozvojová oblast nadmístního významu, Děčínsko), ale i rozvojové předpoklady řešeného území. (Platné Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje – dokumentace, 2014). Nevyužití potenciálu splavnosti nebo oddalování řešení by nakonec mohlo vést až úplnému ukončení nákladní vodní dopravy. Vodní doprava v řešeném území má velký potenciál, mohla by částečně nahradit dopravu kamionovou nebo železniční a ulevit tak přetíženým komunikacím podél Labe.

5.5 Hygiena životního prostředí

Kvalita ovzduší

Po roce 1989 došlo v Ústeckém kraji k výraznému zlepšení kvality ovzduší, stále však jsou některé imisní limity překračovány. Podle údajů z roku 2011 patří 58,14 % území Ústeckého kraje k oblastem se zhoršenou kvalitou ovzduší. Na tomto území dochází k překračování denních limitů suspendovaných částic PM10 (3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Lovosice, 2014). Také tu docházelo k překračování cílových imisních limitů ozonu a depozičního limitu pro prašný spad. (Strategický plán rozvoje města Litoměřice, 2006). Velký podíl na zhoršené kvalitě ovzduší má zároveň doprava a blízkost dálnice D8. Závažným problémem je průchod silnic první třídy I/15 a silnice I/30 prochází zastavěným územím. Silnice jsou silně frekventované a dochází zde ke zvýšené prašnosti, hlučnosti a vzniku exhalací ze silniční motorové dopravy.

Kvalitu ovzduší negativně ovlivňují i velké průmyslové závody. Největším průmyslovým provozem a zároveň největším znečišťovatelem je Lovochemie a.s. Ta v roce 2012 vypustila do řeky Labe nejvíce látek nebezpečných pro vodní organismy z celého území Ústeckého kraje. Zároveň se řadí mezi 10 podniků s největším množstvím vypuštěných plynů způsobující kyselé srážky a je desátým největším producentem skleníkových plynů v kraji. Dalšími významnými znečišťovateli jsou Preol a.s., Glanztoff - Bohemia s.r.o., výtopna Litoměřice a další. (3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Lovosice, 2014). V Litoměřicích se též nachází úložiště radioaktivního odpadu, kterým by mohlo být potenciálně ohroženo až 40 % obyvatel ORP Litoměřice (2. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Litoměřice, 2012).

I přes tato negativa patří řešené území v rámci Ústeckého kraje k těm s lepší kvalitou ovzduší. Republikové priority dle PÚR 2008 si kladou zlepšení životního prostředí v Ústeckém kraji jako jeden z hlavních úkolů územního plánování. V Zásadách územního rozvoje Ústeckého kraje je zlepšení stavu životního prostředí zdůrazněno jako věc veřejného zájmu (Platné Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje – dokumentace, 2014).

Dále se je vhodné zmínit, že Litoměřice mají kladný vztah k využívání alternativních zdrojů energie a zároveň k principům trvale udržitelného rozvoje. Litoměřice jsou jedno ze dvou měst v České republice, které v Místní Agendě 21 splňuje podmínky kategorie A (Místní agenda 21, 2015). Využití alternativních zdrojů energie je v Litoměřicích zakotveno i ve strategických dokumentech. Město podporuje jak energii

solární, tak geotermální energii s cílem zlepšit kvalitu ovzduší a zajistit sociálně přijatelnou cenu energií. Z toho důvodu mohou občané města žádat o dotaci na vybudování solárního ohřevu teplé vody až do výše 20 000 Kč. V současné době má město vybudovaný solární systém na mnoha objektech a snaží se o realizaci geotermálního vrtu a souvisejících aktivit. V zásobníku projektů pro město Litoměřice 2016 – 2019+ se počítá s vybudováním vědecko-výzkumného centra v areálu bývalých kasáren Dukelských hrdinů v nákladech cca 10 miliónů Kč (MÚ Litoměřice, 2014; Strategický plán rozvoje města Litoměřice, 2012; Zásobník projektů město Litoměřice 2016 – 2019+).

Ochrana zemědělské půdy

Litoměřicím se přezdívá Zahrada Čech a to hlavně kvůli zdejší úrodné půdě a vhodnému klimatu pro zemědělskou výrobu. Řešené území spadá do klimatického regionu KR 1. Tento region je suchý, teplý, průměrný roční úhrn srážek okolo 500 mm a průměrná roční teplota zde činí 7 - 8 °C. V posledních několika letech jsou některé pozemky ponechány ladem. Jedná se hlavně o sady na Labské a Mířejovické stráni, ale i další (Strategický plán města Litoměřice 2006).

Půdy v řešeném území z hlediska kvality řadíme k bonitně cenným půdám. Bonitně nejčinnější jsou půdy na rovinatých plochách většinou v okolí vodních toků Labe a Ohře. Tyto půdy většinou spadají do I. třídy ochrany ZPF. (3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Lovosice, 2014). I přes tuto skutečnost zemědělská výroba v řešeném území mírně upadá. Tento problém by si zasloužil větší pozornost. V budoucnu se může stát, že hodnota půdy jako přírodního zdroje začne stoupat. Důvodů může být hned několik: snaha o strategickou soběstačnost ČR, přelidnění planety a její omezené zdroje, atd. Jedním z nástrojů na znovuoživení zemědělství v tomto kraji by mohla být agroturistika, ekologické zemědělství, různé trhy a společenské akce pořádané místními zemědělci. Zákon České národní rady č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu § 1 mimo jiné říká: Zemědělský půdní fond je základním přírodním bohatstvím naší země, nenahraditelným výrobním prostředkem umožňujícím zemědělskou výrobu a je jednou z hlavních složek životního prostředí. Ochrana zemědělského půdního fondu, jeho zvelebování a racionální využívání jsou činnosti, kterými je také zajišťována ochrana a zlepšování životního prostředí.

5.6 Historie

Litoměřice

Litoměřice jsou městem na soutoku řek Labe a Ohře, na rozhraní Polabské nížiny a jižního úpatí Českého středohoří. Zde byl Přemyslovci založen raně středověký hrad, který byl v té době jeden z nejvýznamnějších v Čechách. Kronikář Kosmas nazval zde žijící lid „Liutomerici“.

Kolem roku 1057 zde byla založena knížetem Spytihněvem kapitula s kostelem sv. Štěpána. Zakládající listina této kapituly je nejstarší písemností tohoto druhu u nás a v originále se dochovala dodnes. Na návrší východně od kapituly, které bylo odděleno potokem Pokratec, bylo na místě několika starších osad založeno právní město, které se řídilo právem „magdeburským“ (odvolacím soudem nebyla Praha ale Magdeburg). Stalo se tak v letech 1219-1228.

Na počátku 14. století se stal městský soud v Litoměřicích odvolacím soudem pro česká města magdeburského právního typu. Za vlády Karla IV. se město výrazně rozšiřovalo a bylo vybudováno dodnes ve velké míře zachovalé mohutné městské opevnění. V květnu 1421 byly Litoměřice obléhány Janem Žižkou z Trocnova. Aby měšťané uchránili město před dobitím, přidali se k méně radikální husitské straně Pražanů.

V době třicetileté války město velmi utrpělo. Kvůli své protestantské víře muselo město opustit 200 rodin z celkového počtu asi 5 000 obyvatel. V 16. století došlo ve městě k rozvoji renesančního stavitelství. Z této doby se zde zachovalo mnoho stavebních památek.

V polovině 19. století město opět dosáhlo své velikosti, kterou mělo před třicetiletou válkou. K tomuto rozvoji významně přispělo připojení na paroplavební trasu roku 1841 a také vybudování železnice v roce 1873.

Za druhé světové války Litoměřice smutně prosluly pobočkou koncentračního tábora ve Flossenbürgu, tzv. Táborem Richard. Vězni z tohoto tábora byli nuceni budovat podzemní továrnu pro válečnou výrobu ve svazích západně od města. Počátkem 20. století byly ve městě vybudovány nové vilové čtvrti a po druhé světové válce panelová sídliště. Také byla vystavěna nová nemocnice, kulturní dům, závod mrazíren, atd. Litoměřice se nikdy nestaly městem velkého průmyslu, spíše si uchovaly historický ráz a jsou vnímány jako duchovní, hospodářské a rekreační centrum pro tento tížený region (MÚ Litoměřice, 2014).

Lovosice

Město Lovosice leží na jižním úpatí Českého Středohoří na levém břehu řeky Labe nedaleko tzv. Brány Čech (Porta Bohemica). Lovosice se nacházejí na křižovatkách dálkových cest, které vedly směrem do Saska a naopak, tudíž již od počátku jsou obchodním a průmyslovým městem.

První zmínka v písemných pramenech pochází z roku 1143/48, ale bezpečně se v literárních pramenech objevují až roku 1237. Roku 1600 po kladném vyřízení žádosti povýšil císař Rudolf II Lovosice na město, a ty tak dostaly svůj znak.

V dobách třicetileté války se ukázala poloha Lovosic jak výhodná, tak zároveň nevýhodná, díky této poloze se Lovosice po celou dobu válek staly průtahem armád ze Saska do Čech. Následky třicetileté války pro Lovosice byly hrozné, více než polovina ze 111 domů ležela v troskách a město bylo v úpadku. Roku 1756 se u Lovosic odehrála bitva, kterou začala sedmiletá válka, toho roku byly Lovosice zcela vypáleny. Město dále stagnovalo, roku 1787 mělo pouze 132 domů a v roce 1809 celé město opět vyhořelo.

Mezi lety 1787-1843 přibyly v Lovosicích pouze čtyři desítky domů. Období 1. čtvrtiny 19. století se stalo důležitým mezníkem pro přestavbu dopravní infrastruktury. Přístav v Lovosicích byl rozšířen pro 50-60 lodí. V letech 1816-20 byla vybudována nová silnice, která vedla z Prahy do Terezína, přes Lovosice, Teplice až do Saska. Roku 1837 byla uvedena do provozu silnice podél Labe z Lovosic do Ústí nad Labem až do Drážďan. Významný vliv na rozvoj města měla železnice, která vedla z Prahy přes Lovosice taktéž do Drážďan, její provoz byl zahájen roku 1850. Dopravní spojení využívající třech druhů dopravy mělo v té době jen málo českých měst. Na konci 90. let 19. století se Lovosice staly významným dopravním uzlem severozápadních Čech díky vybudování dalších železničních tratí.

V roce 1957 byly již existující chemické závody spojeny a areál byl několika násobně rozšířen tak, že v 70. a 80. letech zapříčinil zánik obce Prosmyky. V 50. letech 20. století začala v Lovosicích rozsáhlá panelová výstavba a do roku 1964 zde nově vzniklo na několik set nových bytů. V 60. – 80. letech měl vývoj Lovosic negativní charakter, téměř veškerá starší zástavba byla zbořena a nahradila ji panelová sídlištní zástavba. Pro Lovosice to byla naprostá urbanistická katastrofa, dosavadní struktura zástavby byla rozrušena a například zámek se ocitl úplně mimo historické urbanistické souvislosti. Změnila se i krajina, v ohybu Labe mezi Velkými Žernoseky a Píšťany vzniklo těžbou

písku jedno z největších jezer tohoto druhu u nás. Lovosice jsou z památkového hlediska varujícím příkladem rozkladu tradiční městské struktury socialistickou výstavbou (Kuča, 2011).

Terezín

Pevnost Terezín byla vystavena na obranu proti pruskému nebezpečí mezi vesnicemi Travčice a Německé Kopisty na levém břehu řeky Labe. Roku 1780 započaly práce na regulaci řeky Ohře a úpravách stavebních ploch, téhož roku zde císař Josef II. položil stavební kámen. Na počest jeho matky císařovny Marie Terezie byla pevnost pojmenována Terezínem. Pevnost Terezín byla a je považován za jednu z nejdokonalejších, ne-li nejdokonalejší pevnost 18. století. Vznikala 11 let podle myšlenek a návrhů francouzské inženýrské školy v Mezières.

Pevnostní komplex je tvořen třemi částmi: hlavní pevnost, malá pevnost a horní a dolní retrachment. Hlavní pevnost má tvar protáhlého osmiúhelníku s osmi pětibokými bastiony a tvořila hlavní linii opevnění, kdežto malá pevnost má tvar nepravidelného obdélníku se čtyřmi bastiony. Pevnost byla také chráněna soustavou příkopů a záplavových ploch, které bylo možné v případě nebezpečí zcela nebo jen z části zaplavit. Místa, která voda nechránila, byla v podzemí protkána soustavou chodeb sloužících různým účelům.

Terezínskou posádku v době míru tvořilo asi 5655 mužů a v případě potřeby mohla být zdvojnásobena. V případě války, vybavení a zásoby v pevnosti umožňovaly posádce a polní armádě o velikosti 60-ti tisíc mužů vydržet po dobu 3,5 měsíců.

Roku 1782 byl císařským výnosem Terezínu udělen statut svobodného královského města. Kromě vojenské posádky zde sídlili i civilní řemeslníci, kteří zabezpečovali údržbu, správu pevnosti a život celé posádky. Město bylo vybudováno podle předem daného urbanistického plánu s šachovnicovou koncepcí ulic a centrálním náměstím. Vzhledem k bezpečnostním a taktickým účelům jsou budovy v Terezíně jedno, maximálně dvoupatrové s výškou do 14-ti metrů. Terezín nikdy nesplnil své poslání, avšak s ohledem na možnou francouzskou hrozbu byl udržován v bojeschopném stavu až do roku 1888, kdy byla císařským výnosem pevnostní funkce definitivně zrušena.

Do druhé světové války žil Terezín v celku poklidným životem. Vše se změnilo 10. června 1940, kdy v malé pevnosti zřídilo věznicí pražské gestapo. Další ranou pro město byl říjen 1941, kdy byl Terezín vybrán jako vhodné místo pro zřízení sběrného tábora.

Kapacity tábora přestávaly stačit a v létě roku 1942 je české civilní obyvatelstvo donuceno město opustit. V noci z 8. na 9. května 1945 město osvobozuje 3. gardová tanková armáda generálplukovníka Rybalka. Do té doby Terezínem prošlo na 160 000 lidí, většinou na cestě do vyhlazovacích táborů (Město Terezín, 2008).

5.7 Dopravní infrastruktura

Tato kapitola bakalářské práce je zpracována na základě podkladů vydaných Regionální rozvojovou agenturou Ústeckého kraje z roku 2006 v dokumentu Strategický plán rozvoje města Litoměřice, podkladů vydaných Asistenčním centrem pro regionální rozvoj z roku 2013 v dokumentu Strategický plán rozvoje města Lovosice a na základě územně analytických podkladů ORP Litoměřice a Lovosice.

Silniční doprava

V prostoru Litoměřice – Lovosice – Terezín je poměrně hustá silniční síť. Nejvýznamnější komunikací je dálnice D8 (Praha - Ústí nad Labem - SRN), která prozatím za Lovosicemi u obce Bílinka končí a přechází v mezinárodní silnici E55 spojující sever a jih Evropy. Dálnice D8 patří do mezinárodního silničního koridoru E55 (Drážďany – Praha - České Budějovice - Linec). Toto dopravní spojení umožňuje výbornou dostupnost jak hlavního města, tak i Spolkové republiky Německo.

Funkci doprovodné komunikace k dálnici D8 a zároveň páteřní komunikace regionálního významu plní bývalá „teplická“ silnice I/8 (Praha – Lovosice – Bystřany – Teplice – Dubí – Cínovce - SRN) pod označením II/608. Další významnou páteřní komunikací regionálního významu je silnice I/15 (Most – Skršín – Lovosice – Litoměřice – Zahrádky u České Lípy), která prochází územím od západu na východ. Významná je také přeložka silnice II/247 s novým mostním objektem. Tato silnice spolu se sjezdem a novým silničním mostem vytvořila pro celé území výborné napojení na dálnici D8.

Železniční doprava

Území je po železnici poměrně dobře propojeno s celým územím České republiky ale i s ostatními státy. Nejdůležitější železniční tratě v území jsou tratě tzv. I a IV tranzitního železničního koridoru. Ve stopě jsou to celostátní železniční tratě Praha – Lovosice - Děčín (trať číslo 090) a trať Lysá nad Labem – Litoměřice - Děčín (trať číslo

072), které mají návaznost na hraniční přechody do Spolkové republiky Německo, a dále regionální trať Lovosice - Česká Lípa - Liberec (trať číslo 087).

Vodní doprava

Řeka Labe je významná česká řeka a zároveň jedna z nejvýznamnějších plavebních tras v republice. Patří do koridoru vodní dopravy VD1 (v rámci IV. transevropského multimodálního koridoru). Nabízí možnost jak tuzemské, tak mezinárodní přepravy. V řešeném území se nachází na Labi v Lovosicích plavební stupeň a v Prosmykách bylo vybudováno překladiště energetického uhlí. V Lovosicích se také nachází přístav a přívoz, který spojuje Lovosice s obcí Píšťany, která leží na druhém břehu řeky Labe. Labe také slouží jako významný zdroj průmyslové vody a vody pro zemědělství, na jeho březích se nacházejí čerpací stanice a odběrné objekty.

Letecká doprava

Bráno z hlediska širších vztahů existuje veřejné vnitrostátní letiště Roudnice nad Labem, které se nachází asi 20 kilometrů jihovýchodně od Litoměřic. Jedná se o letiště s nepravidelnou leteckou dopravou, které se využívá hlavně pro výcvikové účely nebo pro účely sportovního létání.

Cyklistická doprava

Cyklistická doprava v řešeném území stojí na třech základních trasách procházejících regionem. První je Labská magistrála (dálková mezinárodní trasa číslo 2), další jsou cyklistická magistrála MODO (Most-Doksy) a cyklistická trasa, která prochází Poohřím. Toto základní rozdělení tras je doplněno dalšími trasami, které vytvářejí různé tematické okruhy.

Obrázek 3 – Dopravní síť v řešeném území

Zdroj: Mapy.cz

Z obrázku č. 3 je patrná silniční, železniční a říční síť v daném území. Díky přítomnosti dálnice, železničního přecladiště a přístavu na Labi jsou Lovosice unikem z hlediska dopravní infrastruktury v České republice.

5.8 Technická infrastruktura

Litoměřice

Litoměřice mají k dispozici veškerou potřebnou infrastrukturu. Ve městě proběhla digitalizace telefonní sítě, dále pak výstavba nových plynových přípojek a kanalizace. Řešeným územím procházejí dálkové optické kabely sítě Českého Telecomu a.s. Kabely jsou vedeny z Litoměřic směrem na Lovosice, Polepy, Ústěk, Českou Lípu, Roudnici nad Labem, Libochovany, Brozany a Pokratice.

Město má svojí čistírnu odpadních vod, kterou využívají také Lovosice a kapacita této čistírky je natolik velká, že bude v budoucnu možné připojit i další obce. Zatím je čistírka využita na asi 50% své kapacity. V budoucnu by se na tuto soustavu měly napojit výtlačné kanalizační stoky z Velkých i Malých Žernosek a tato soustava by měla sloužit širšímu zázemí sídla. Svoz odpadu je v Litoměřicích řešen centrálně. V Litoměřicích se nachází také teplárna, která větší část města zásobuje tepelnou energií, zbytek tepelné

energie potřebné pro město pochází z lokálních zdrojů (Strategický plán města Litoměřice 2006).

Lovosice

Také Lovosice disponují veškerou technickou infrastrukturou. Skoro všechny domácnosti jsou napojeny na kanalizační síť města, na centrální zdroj pitné vody a tepla, nebo jsou vybaveny rozvodem plynu. Plynové kotelny jsou v místech bývalých výměňkových stanic. Odpad je svážen centrálně. Lovosice mají centrální kanalizační síť, která je zaústěna do Litoměřické čistírny odpadních vod. Zásobování tepelnou energií je v Lovosicích řešeno formou blokových kotelen, kotelen charakteru individuálního zdroje a z lokálních zdrojů. Vzhledem k plošné plynofikaci je v Lovosicích hlavním palivem zemní plyn, následují tuhá paliva, z nichž převládá hnědé uhlí (Strategický plán rozvoje města Lovosice na období 2008 – 2013).

Terezín

Město Terezín má nově zrekonstruovanou kabelovou telekomunikační síť napojenou na novou digitální ústřednu. Obnova této sítě neproběhla pouze v bohušovické kotlině a v prostoru mezi Malou pevností a řekou Ohří. Řešeným územím jsou vedeny dálkové optické kabely: Litoměřice-Brozany, Litoměřice-Lovosice a koaxiální kabel Litoměřice. Ve městě se počítá se zachováním stávajícího systému jednotné kanalizace, bude ale nutná její rekonstrukce. Na pravém břehu řeky Ohře provozuje společnost Dyntec lokální splaškovou kanalizační síť. Ve městě proběhla plynofikace, nové rozvojové plochy je možné do sítě připojit. Svoz odpadu je řešen centrálně. (Územní plán Terezín 2008)

5.9 Obyvatelstvo

Hustota zalidnění řešeného území je oproti republikovému průměru několikanásobně vyšší (716 obyvatel na km², oproti ČR kde je hustota zalidnění k 1. 1. 2015 je 134 obyvatel na km²). Hustota zalidnění okresu Litoměřice je 116 obyvatel na km². Okres je rozlohou druhý největší v Ústeckém kraji. V celém Ústeckém kraji žije 825 120 na ploše 5334,6 km², hustota zalidnění je 155 obyvatel na km². Průměrný věk obyvatel je v Litoměřicích 36 let, v Lovosicích 37 let a v Terezíně 39 let. Počet obyvatel v Litoměřicích je 24 316 z toho v produktivním věku 16 604 obyvatel, v Lovosicích 8 742

obyvatel z toho v produktivním věku 5 769 obyvatel, v Terezíně 2 942 obyvatel z toho v produktivním věku 1 997 obyvatel. (Územně identifikační registr ČR, 2012, Regionální informační servis, 2014)

Charakteristiku věkové struktury obyvatel a jejich počet ukazují následující tabulky.

Tabulka 3 - Litoměřice - Počet obyvatel (rok 2013)

	Počet bydlících obyvatel k 31.12.2013	Počet obyvatel ve věku				Střední stav obyvatel k 1.7.2013
		0-14 let	15-59 let	60-64 let	65 a více let	
Muži	11 624	1 877	7 306	777	1 664	11 702
Ženy	12 512	1 824	7 368	833	2 487	12 527
Celkem	24 136	3 701	14 674	1 610	4 151	24 229

Zdroj: Regionální informační servis, 2014

Tabulka 4 - Lovosice - Počet obyvatel (rok 2013)

	Počet bydlících obyvatel k 31.12.2013	Počet obyvatel ve věku				Střední stav obyvatel k 1.7.2013
		0-14 let	15-59 let	60-64 let	65 a více let	
Muži	4 223	679	2 565	284	695	4 223
Ženy	4 507	926	2 508	326	1 048	4 495
Celkem	8 730	1 304	5 073	610	1 743	8 718

Zdroj: Regionální informační servis, 2014

Tabulka 5 - Terezín - Počet obyvatel (rok 2013)

	Počet bydlících obyvatel k 31.12.2013	Počet obyvatel ve věku				Střední stav obyvatel k 1.7.2013
		0-14 let	15-59 let	60-64 let	65 a více let	
Muži	1 455	288	899	117	211	1 452
Ženy	1 486	207	852	106	321	1 482
Celkem	2 941	435	1 751	223	532	2 934

Zdroj: Regionální informační servis, 2014

Vývoj počtu obyvatel - Litoměřice

Demografický vývoj Litoměřic byl v porovnání s vývojem populace kraje ale i celé ČR (hlavně sudet) pravidelný a všeobecně orientovaný. Navzdory převaze německého obyvatelstva v předválečném období (v r. 1930 cca 60%) se zde neprojevovala národnostní výměna obyvatelstva v poválečném období v takové míře. Jako jeden z důsledků byla

blízkost českého vnitrozemí ale také sídelní atraktivita města. V socialistické éře se Litoměřice staly okresním městem, což spolu s rozvojem blízkých průmyslových středisek mělo za následek zrychlení populačního růstu. V sedmdesátých letech byl výrazný přenos bytové výstavby na území někdejší samostatné obce Pokratice (dnes katastrální území Pokratice), kde vznikla nová sídliště s velkým počtem nových bytů.

V posledních letech docházelo k relativní stabilizaci (resp. velmi mírnému poklesu obyvatelstva), které je ale v souladu s obecnými trendy. (Strategický plán rozvoje města Litoměřice, 2006).

Tabulka s vývojem počtu obyvatel od roku 1971 do roku 2013 je k dispozici v příloze této práce.

Vývoj počtu obyvatel – Lovosice

Demografický vývoj města odpovídá vývojovým tendencím celé ČR. V 70. letech 20. století je díky silným poválečným ročníkům vyšší porodnost obyvatelstva. Po roce 1989 se mění životní styl obyvatelstva. Nemění se jen návyky ale i ekonomická situace obyvatelstva. Oproti poválečnému období, kdy je porodnost podpořena např. prodloužením mateřské dovolené nebo snížením věkové hranice odchodu do důchodu v závislosti na počtu dětí, jsou prvorodičky starší a zakládání rodin se posouvá do vyššího věku.

V posledních letech dochází k mírnému poklesu obyvatelstva, to je v souladu s obecnými trendy suburbanizace a dalších významných vlivů. (Sociodemografická analýza města Lovosice, 2013)

Tabulka s vývojem počtu obyvatel od roku 1971 do roku 2013 je k dispozici v příloze této práce.

Vývoj počtu obyvatel – Terezín

Demografický vývoj města byl od počátku ovlivněn přítomností armády. Terezín původně vznikl jako pevnost. Svobodným královským městem se stal až císařským výnosem z roku 1782 ale pevnostní funkce Terezína byla definitivně zrušena až roku 1888. I po zrušení pevnostní funkce města zůstala nadále ve městě vojenská posádka.

Za druhé světové války se Terezín stal největším koncentračním táborem na území Protektorátu. Do června roku 1942 tu spolu s vězni žilo i civilní obyvatelstvo, které později muselo město opustit. Město původně určené asi pro 7 tisíc lidí bylo přelidněno a muselo

pojmout 50 až 60 tisíc obyvatel. V této době byla ve městě díky těžkým životním podmínkám vysoká úmrtnost. Zatím co v červnu roku 1942 zde denně umíralo 32 vězňů, v září toho samého roku to bylo už 131 vězňů.

Koncem 90. let odešla z Terezína armáda a počet obyvatel klesl na cca 2000, což je počet obyvatel na úrovni vesnice. Počet obyvatel cca 3000 obyvatel je na město velikosti Terezína málo, město svou velikostí pojme cca 7000 obyvatel (Město Terezín, 2008).

Tabulka s vývojem počtu obyvatel od roku 1971 do roku 2013 je k dispozici v příloze této práce.

Lidský potenciál a vzdělanostní struktura

Podle sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 (k 26. 3. 2011) bylo v Ústeckém kraji 21,7 % obyvatel ve věku 15+ se základním vzděláním včetně neukončeného. Ke stejnému datu bylo v ČR se základním vzděláním včetně neukončeného 17,6 %, což činí rozdíl mezi Ústeckým krajem a průměrem ČR 4,1 %. V Litoměřicích to bylo 13,2 %, v Lovosicích 17,7 % a v Terezíně 15,7 %. Podíváme-li se na podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, tak v Ústeckém kraji to je 7,6 % obyvatel, oproti průměru ČR kde je podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel 12,5 %. Rozdíl zde činí závratných 4,9 %. Ke stejnému datu bylo v Litoměřicích 12,1 %, v Lovosicích 6,9 % a v Terezíně pouhá 4,4 % vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. (Český statistický úřad, 2014).

Za přirozené centrum vzdělanosti lze tedy považovat Litoměřice. Z řešených měst je zde zastoupeno největší procento vysokoškolsky vzdělaných obyvatel a zároveň nejnižší procento obyvatel se základním a středním vzděláním bez maturitní zkoušky.

V příloze práce jsou tabulky s kompletní vzdělanostní strukturou obyvatel v jednotlivých městech.

5.10 Nezaměstnanost

V Ústeckém kraji je dlouhodobě vyšší nezaměstnanost, než je republikový průměr. Podle údajů ČSÚ byla v červnu roku 2012 v Ústeckém kraji nezaměstnanost 9,98 % registrovaných nezaměstnaných. V únoru roku 2013 byla míra nezaměstnanosti 11,3 % z lidí ve věku 15 až 64 let. Míra nezaměstnanosti se v tomto kraji dlouhodobě pohybuje kolem 10 %. Počet evidovaných volných pracovních míst byl např. koncem června 2012 v Litoměřicích 324, přičemž na jedno volné pracovní místo připadá v průměru 19

registrovaných uchazečů o zaměstnání. I přes tato fakta je Litoměřicko regionem s nejmenším počtem nezaměstnaných v Ústeckém kraji.

Nezaměstnanost a struktura nezaměstnaných obyvatel v jednotlivých obcích za rok 2011

I když Ústecký kraj patří celorepublikově ke krajům s největší mírou nezaměstnanosti, řešené území vzhledem k ostatním částem Ústeckého kraje je na tom poměrně lépe. Přesto je zde míra nezaměstnanosti vyšší než republikový průměr a způsobuje velký problém, a to hlavně mezi mladší generací a generací blížící se důchodovému věku. Mezi nejvýznamnější faktory, které nezaměstnanost pozitivně ovlivňují, patří dálnice D8, sjezdy u Litoměřic a Lovosic a existence průmyslového a logistického centra, které jako jediné v ČR nabízí kombinaci železniční, silniční a vnitrozemské vodní dopravy, chemický průmysl a zemědělství.

Dalším významným prvkem ovlivňující zaměstnanost je zde působnost velkých zaměstnavatelů a také atraktivita okolního prostředí. Navzdory tomu, že se řešené území nachází v Ústeckém kraji, životní i kulturní prostředí zde v minulých desetiletích nezaznamenalo takové negativní změny jako v ostatních částech kraje. Z tabulky č. 6 je vidět, že s mírou registrované nezaměstnanosti je na tom nejhůře Terezín a nejlépe naopak Litoměřice. Největší zaměstnavatelé v řešeném území jsou: Městská nemocnice Litoměřice příspěvková organizace, Biskupství litoměřické, Chládek a Tintěra, a.s., Inex Česká republika, s.r.o., OPAVIA-LU s.r.o., a.s. TRCZ, s.r.o., Lovochemie, a.s., Glanzstoff – Bohemia, s.r.o. Jen těchto osm zaměstnavatelů zaměstnává přibližně 6 000 až 6 500 obyvatel. (Strategický plán rozvoje města Litoměřice, 2006; Strategický plán rozvoje města Lovosice, 2013)

Tabulka s přehledem nezaměstnaných obyvatel a jejich počty je k dispozici v příloze této práce.

Vývoj nezaměstnanosti

V tabulce č. 6 je k dispozici přehled vývoje míry nezaměstnanosti v letech 2001 až 2014 pro celou ČR, Ústecký kraj a pro jednotlivá sídla řešeného území.

Tabulka 6 - Míra registrované nezaměstnanosti v % (2) (dle MPSV k 31.12.)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ČR (3)	8,9	9,8	10,3	9,5	8,9	7,7	6
Ústecký kraj (3)	15,8	17,1	17,9	15,9	15,4	13,8	11
SO ORP Litoměřice (3)	13,1	12,9	13,2	13,3	12,4	10,9	8,5
Litoměřice	10,8	9,9	10,4	10	9,1	8,1	5,7
Terezín	15,4	17,8	16,2	13,7	14	13,1	11,3
SO ORP Lovosice (3)	13,2	13,8	13,6	12,6	11,5	11,2	8,7
Lovosice	13,2	13,5	13	11,3	9,9	9,3	7,3

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ČR (3)	6	9,2	9,6	8,6	9,4	8,2	/
Ústecký kraj (3)	10,3	13,6	13,9	12,9	14	11,5	/
SO ORP Litoměřice (3)	8,7	11,8	12,2	10,7	/	9,3	8,2
Litoměřice	5,8	7,6	8,6	7,5	/	8,9	7,8
Terezín	10,4	13	12,4	11,7	/	9,7	9,1
SO ORP Lovosice (3)	8,6	12,2	13	11,8	/	9,8	8,6
Lovosice	7,3	10,4	10,9	9,6	/	10,8	9,8

(2) – míra nezaměstnanosti do roku 2011 je vypočtena jako podíl registrovaných uchazečů o zaměstnání a obyvatel ekonomicky aktivních (1. 3. 2001) – do roku 2004 je počítána z uchazečů celkem, od roku 2005 z uchazečů dosažitelných. Od roku 2012 se počítá jako podíl dosažitelných uchazečů ve věku 15 až 64 let na počet obyvatel stejného věku.

(3) – v roce 2013 jsou uvedeny údaje k 31. 3. 2014

Zdroj: ČSÚ, 2015; MPSV, 2015

5.11 Hospodářské prostředí

Historie této oblasti je neodmyslitelně spjata se zemědělstvím, vinařstvím a ovocnářstvím. Dnes není tato oblast již tak významná jako před lety. Vzhledem k místním klimatickým podmínkám a úrodnosti zdejší půdy je tato oblast nazývána Zahrada Čech. Na výjimky je i dnes převážná část území pravidelně obhospodařována. Z celkové výměry řešeného území 4 342 ha zaujímá zemědělská půda 59,1 %, lesní půda asi 2,9 %, vodní plochy 4,7 %, zastavěné plochy 7,9 % a ostatní plochy 25,4 %. V řešeném území je patrné, jak se původně ze zemědělské oblasti, tedy oblasti primárního sektoru, stává oblast s převažující zaměstnaností v terciéru. Neplatí to ale pro celé území, Lovosice můžeme považovat za průmyslové město, tedy patřící spíše do sekundárního sektoru. Díky tradici chemického průmyslu a poloze Lovosic jako dopravního uzlu se zde průmyslu daří i nadále a probíhá postupná modernizace provozů. Průmyslu se zde daří i díky průmyslovým

zónám, které nabízejí dostatek využitelného prostoru. Zdejší ekonomika je ale závislá na službách navzdory průmyslových Lovosic. Z ekonomického hlediska dominuje v území nevýrobní sektor, v Litoměřicích až 70% (Strategický plán rozvoje města Litoměřice, 2006).

V tabulce č. 7 je k dispozici přehled ekonomických subjektů dle jejich velikosti. V příloze práce je uvedena tabulka s přehledem počtu subjektů v jednotlivých odvětvích, s druhy pozemků a jejich rozlohou.

Tabulka 7 – Přehled ekonomických subjektů dle jejich velikosti

Hospodářská činnost rok 2014 (počet subjektů)	Litoměřice	Lovosice	Terezín
Počet subj. s 1 - 9 zaměst. - mikropodniky	486	124	42
Počet subj. s 10 - 49 zaměst. - malé podniky	83	28	8
Počet subj. s 50 -249 zaměst. - střed. podn.	26	9	3
Počet subj. s > 249 zaměst. - velké podniky	4	6	0

Zdroj: Regionální informační servis, 2014

5.12 Občanská vybavenost

Významnou rolí, která se zásadní měrou podílí na kvalitě života v regionu, je občanská vybavenost. Za základní a zároveň nejvýznamnější prvky občanské vybavenosti považujeme: technickou vybavenost obcí, oblast školství, zdravotnictví, sociální služby, a možnost kulturního a sportovního vyžití.

Další významné prvky, které ovlivňují kvalitu života obyvatel, jsou například prvky jako přítomnost vlakového nádraží, zastávka dálkové autobusové linky, kapacita a stav bytového fondu, přítomnost peněžních ústavů, ubytovací zařízení, členství obce v různých spolcích, působnost místních akčních skupin nebo neziskových nevládních organizací. To vše řešené území splňuje.

Školství

V řešeném území se nachází dostatek školských zařízení všech typů. Mateřské školy, základní školy různých zaměření (ekologické, umělecké, hudební, atd.), střední školy a učiliště jsou rozmístěny rovnoměrně v celém řešeném prostoru. V Litoměřicích a Lovosicích je taktéž mnoho zařízení poskytujících mimoškolní aktivity. V území se nachází pouze jedna vysoká škola a to v Terezíně (Vysoká škola aplikované psychologie).

V Litoměřicích působí středisko distančního vzdělávání provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity, které poskytuje bakalářské a navazující magisterské studium v oboru Veřejná správa a regionální rozvoj.

Přehled jednotlivých druhů školských zařízení je v příloze práce.

Zdravotnictví a sociální služby

Zdravotnickým centrem řešeného území je město Litoměřice. V Litoměřicích, Lovosicích i Terezíně se nachází ordinace praktického lékaře pro dospělé, stomatologa a zařízení lékárenské péče. Specializovaná pracoviště se nacházejí především v Litoměřicích, kde je také Městská nemocnice. Kapacita nemocnice je cca 550 lůžek a nemocnice disponuje i heliportem. Spádová oblast nemocnice je zhruba 20 km, v rámci nemocnice je realizována pohotovostní služba, středisko záchranné služby a rychlé zdravotnické pomoci. Středisko rychlé zdravotnické pomoci je i v Lovosicích. Léčebna pro dlouhodobě nemocné a hospic je k dispozici v Litoměřicích (Strategický plán rozvoje města Litoměřice, 2006). Sociální zařízení různých typů jsou přítomna ve všech třech řešených městech.

V příloze práce je k dispozici tabulka se strukturou zdravotnických a sociálních zařízení v jednotlivých sídlech.

Kultura

Kulturní prostředí v řešeném území je na dobré úrovni. Ve všech řešených sídlech se nachází veřejná knihovna a další formy kulturních zařízení. Nejvýznamnější kulturní zařízení jsou: Dům kultury (950 míst), divadlo Karla Hynka Máchy (260 míst), kino Máj (430 míst) - vše v Litoměřicích a Kulturní středisko Lovoš v Lovosicích. Dále se v řešeném území nachází galerie, muzea, různé kluby a církevní zařízení. V Litoměřicích je provozována i místní televizní stanice. Terezín jakožto menší město nenabízí tolik možností kulturního vyžití, ale i zde se pořádají různé kulturní akce. Mezi nejvýznamnější kulturní akce pořádané v řešeném území patří: Zahrada Čech, Litoměřické Vinobraní, Vinařské Litoměřice, Lovosický Altros a Žafest a Josefínské slavnosti v Terezíně. (Strategický plán města Litoměřice, 2006; Strategický plán rozvoje na období města Lovosice 2014 – 2020, 2015; 3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Lovosice, 2014).

V příloze práce je tabulka se strukturou kulturních zařízení v jednotlivých sídlech.

Sport a sportovní zařízení

Sportovní vyžití v řešeném území je bohaté, to je dáno i polohou území. Na jedné straně řeky Labe v Polabské nížině je možnost cykloturistiky pro méně zdatné cyklisty, na straně druhé v Českém středohoří se nabízejí trasy zkušenějším a náročnějším cyklistům jakožto i turistům. V řešeném území se nachází síť cyklostezek a turistických tras. Poloha území v blízkosti řek nabízí možnost provozování nejrůznějších vodních sportů, relaxace ale i například rybaření. Dále je zde k dispozici veřejnosti několik sportovišť, sportovní haly, tělocvičny, posilovny, atletický stadion, fotbalové a zimní stadiony a také oddechové a relaxační zóny. Obyvatelé území mají možnost navštěvovat nejrůznější sportovní kluby, například: basketbalový, plavecký, hokejový, házenkářský ale i atletický, boxerský, atd. (Strategický plán města Litoměřice 2006; Strategický plán rozvoje na období města Lovosice 2014 – 2020, 2015).

V příloze práce je tabulka se strukturou sportovních zařízení v jednotlivých sídlech.

Rekreace a cestovní ruch

Řešené území se může pochlubit jak památkami přírodního charakteru, tak památkami kulturními. Z přírodních památek je nutné zmínit CHKO České středohoří a mokřad pod Terezínskou pevností. Z kulturních památek to je městská památková rezervace v Litoměřicích vyhlášená již roku 1978 a Národní kulturní památka Terezín (areál Malé pevnosti) vyhlášená roku 1964. Lovosice svým pásovým uspořádáním funkcí bez zvláštních architektonických hodnot, mají charakter novodobého průmyslového města a památky zde netvoří ucelenou zónu či historické jádro.

Hlavní turistickou atraktivitou území jsou gotické, renesanční a barokní stavby včetně městského opevnění v Litoměřicích a Malá pevnost s Národním hřbitovem v Terezíně. Svým významem tyto památky přesahují regionální význam. V Litoměřicích a Terezíně se turistika jeví jako jedno s perspektivních odvětví, přispívá k tomu i řeka Labe jako další významný krajinnotvorný a turisticky využívaný prvek.

Pozornost by si ale zasloužily služby důležité pro cestovní ruch. V tomto ohledu nejvíce ztrácí Terezín, který má největší nevyužitý potenciál. Terezín figuruje na Indikativním seznamu světového dědictví UNESCO v kategorii kulturní dědictví. Případné

zapsání města Terezín na seznam světového kulturního dědictví UNESCO by mohlo vést k oživení města, které by do městské pokladny přineslo nemalé částky. Město Terezín má i podporu vlády, která počítá s jeho dalším rozvojem. Prozatím největší dotaci město získalo v roce 2010 a to cca 500 milionů korun. (Parlamentní listy, 2014). Peníze z této dotace přispěly k rozsáhlé rekonstrukci, která probíhala v letech 2009 - 2015 a vedla k obnově pevnostního areálu a vzniku nových expozic. Bohužel vzhledem k rozloze města, stavu objektů a dalších věcí důležitých pro znovuoživení města je to jen „kapka v moři“. (Strategický plán města Litoměřice, 2006; Strategický plán rozvoje na období města Lovosice 2014 – 2020, 2015; 3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Lovosice, 2014; 3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Litoměřice, 2014; Pevnost Terezín, 2016).

Ubytovací zařízení

V řešeném území se nachází různé druhy ubytovacích zařízení, avšak ani jedno pětihvězdičkové, což může odrazovat movitější klientelu. Tu by mohl uspokojit hotel čtyřhvězdičkové kategorie, který je v řešeném území v současné době pouze jeden hotel, a to Hotel Salva Guarda v Litoměřicích na Mírovém náměstí. Dále se v řešeném území nachází několik hotelů tříhvězdičkových, několik pensionů, ubytoven a je zde možnost přespat i v kempech. Ubytovací kapacity jsou vzhledem k počtu sezónních návštěvníků relativně dostatečné.

Členství

Všechna tři města v řešeném území jsou členy Euroregionu Elbe/Labe a dalších sdružení s různým cílem a působností. Působí zde i nevládní neziskové organizace a místní akční skupiny.

Technická vybavenost obcí

Ve všech obcích je k dispozici pošta a další složky základní občanské vybavenosti. Všechny obce jsou vybaveny veřejným vodovodem, kanalizací a jsou plynofikovány. Kvůli dálnici D8 a dálničním tunelům byla vybudována nová požární stanice na území města Lovosice. Do té doby Lovosický hasičský záchranný sbor sídlil na území města Litoměřice. Terezín vlastní požární záchranný sbor nemá, nachází se zde pouze sbor

dobrovolných hasičů. Ve všech řešených obcích je obvodní oddělení policie ČR. V Litoměřicích je též Územní odbor policie České republiky, vazební věznice a okresní soud. (Situační analýza Město Litoměřice, 2012)

V tabulce č. 8 je k dispozici přehled základní technické vybavenosti jednotlivých měst.

Tabulka 8 – Technická vybavenost

Technická vybavenost rok 2015	Litoměřice	Lovosice	Terezín
Pošta	2	1	1
Veřejný vodovod	ano	ano	ano
Kanalizace	ano	ano	ano
ČOV	ano	ano	ano
Plynofikace obce	ano	ano	ano
Hasičský záchranný sbor	ano	ano	/
Obvodní oddělení policie ČR	ano	ano	ano
Městská, obecní policie	ano	ano	/

Zdroj: Regionální informační servis, 2014

5.13 Domovní a bytový fond

Zástavba v jednotlivých sídlech je tvořena kombinací rodinných a bytových domů. Zatímco v Litoměřicích a Lovosicích bydlí v rodinných domech skoro jedna čtvrtina obyvatel, v Terezíně je to polovina. Nejvíce neobydlených domů je v Litoměřicích - cca 180, v Terezíně je to cca 90. Vzhledem k rozdílné velikosti měst a počtu obyvatel se v případě neobydlených domů v Terezíně jedná o závažnější problém než v případě Litoměřic. Celkem se v řešených sídlech nachází 3843 obydlých domů a 325 domů neobydlených. Průměrné stáří domovního fondu v řešeném území je cca 60 let.

V tabulkách č. 9 - 11 je k dispozici struktura domovního fondu v jednotlivých sídlech. Nezkrácené verze tabulek jsou k dispozici v příloze práce. Tabulky se strukturami bytových fondů v jednotlivých sídlech jsou v příloze práce.

Tabulka 9 – Struktura domovního fondu Litoměřice (26. 3. 2011)

Domy	Domy celkem	z toho		Počet osob	
		rodinné domy	bytové domy	celkem	z toho v rodinných domech
	2 575	1 694	792	23 723	5 297
obydlené domy	2 393	1 531	782	23 723	5 297
neobydlené domy s byty	180	163	10	x	x
průměrné stáří obydlých domů:	59,6	60,3	57,7	x	x

Zdroj: Regionální informační servis, 2014; ČSÚ, 2015

Tabulka 10 – Struktura domovního fondu Lovosice (26. 3. 2011)

Domy	Domy celkem	z toho		Počet osob	
		rodinné domy	bytové domy	celkem	z toho v rodinných domech
	916	543	316	8 448	1 627
obydlené domy	859	494	315	8 448	1 627
neobydlené domy s byty	54	49	1	x	x
průměrné stáří obydlých domů:	54,3	55,8	50,9	x	x

Zdroj: Regionální informační servis, 2014; ČSÚ, 2015

Tabulka 11 - Struktura domovního fondu Terežín (26. 3. 2011)

Domy	Domy celkem	z toho		Počet osob	
		rodinné domy	bytové domy	celkem	z toho v rodinných domech
	683	566	93	2 932	1 442
obydlené domy	591	485	87	2 932	1 442
neobydlené domy s byty	91	81	6	x	x
průměrné stáří obydlých domů:	67,6	64	85,4	x	x

Zdroj: Regionální informační servis, 2014; ČSÚ, 2015

5.14 Rozpočtová situace území

Rozpočet řešeného území za sledované období (rok 2000 – 2013) se nachází v mírném přebytku. Největší schodek rozpočtu byl v roce 2009 a to – 246 512 000 Kč. Naopak největší přebytek byl o rok později, tedy v roce 2010 a činil 143 709 000 korun. Tyto výkyvy jsou především dány různými investicemi a dotačními tituly. V posledních letech je vidět rozvoj území a to ve všech řešených sídlech. Jako příklady lze uvést celkovou rekonstrukci zimního stadionu v Litoměřicích, stavbu domova důchodců v Litoměřicích, stavbu nového a rekonstrukce stávajícího parku taktéž v Litoměřicích. Dále je třeba zmínit rekonstrukci náměstí a stavbu požární stanice v Lovosicích nebo rekonstrukci části opevnění a některých budov v Terezíně. Nemalé částky, ne jen z rozpočtu obcí, byly vydány na rekonstrukce po povodních, které území postihly v letech 2002 a 2013. Významnou část rozpočtů tvoří nejrůznější dotace. Zajímavostí je, že konkrétně v roce 2003 tvořily dotace 91,9 % příjmu města Terezín (cca 402 miliónů Kč), což může být i dáno, již zmiňovanými katastrofálními povodněmi z roku 2002 (Rozpočet obce, 2013)

V příloze práce je tabulka s rozpočty jednotlivých sídel ve sledovaném období 2000 - 2013.

5.15 Problémy v území

V rámci bakalářské práce byly prověřeny problémy k řešení v daném území, které jsou popsány v této kapitole.

V řešeném území je problém především se zastavěným nebo zastavitelným územím zasahujícím v záplavového území s periodicitou 100 let. Zároveň při povodních, kdy hladina toku Labe přesahuje hodnotu Q100, ztrácí silnice I. třídy I/15 svoji dopravně obslužnou funkci. Je tedy možné narušení provozuschopnosti dané silnice při povodních. Silnice II. třídy II/247 záplavovým území Q100 prochází, ale díky náspu, na kterém je vybudována, by měla být schopna odolat i s navazujícím mostním objektem průtoku povodně Q1000, tudíž by její dopravně obslužná funkce neměla být narušena. Dalším problémem je průchod silnice I. třídy I/15 zastavěným územím obce, což představuje především hygienickou a bezpečnostní závadu.

V Lovosicích jsou problémy obdobné. Taktéž tu silnice I. třídy prochází záplavovým územím Q100 a zastavitelné území zasahuje do záplavového území Q100. Jedná se o

silnice I/15 a I/30. Za hygienické závady v území můžeme považovat průchod výše zmiňovaných silnic zastavěným územím sídla. Environmentální závadou je pak křížení dálnice a regionálního biokoridoru.

V textové části ÚAP ORP Lovosice není řešen jeden zásadní problém týkající se Lovosic, tento problém je zobrazen pouze graficky. Jedná se o existenci objektů nebo zařízení zařazené do skupiny A nebo B s umístěnými nebezpečnými látkami. Tento fakt představuje pro území možné ekologické riziko. To by případně v kombinaci s povodní, kterou nebudou protipovodňová opatření Lovochemie schopny zvládnout, mohlo způsobit ekologickou havárii nebo dokonce katastrofu převyšující regionální význam.

Terezín se svými problémy nijak podstatně neliší od předchozích dvou sídel. Zastavěné nebo zastavitelné území sídla zasahuje do záplavového území Q100. Silnice I. třídy I/15 a silnice II. třídy II/608 prochází záplavovým územím Q100. Silnice I. třídy I/15 prochází zastavěným územím obce, byť jen minimálně. Dalším problémem je zde zásah rozvojových ploch sídla, včetně již realizovaných staveb, do vymezeného chráněného ložiskového území. (3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Litoměřice, 2014). Na tomto území nadmístního významu se nachází koncentrovaná ložiska šterkopísku, která však podléhají územní regulaci těžby z důvodu ochrany životního prostředí, krajinného rázu a potřeb územního rozvoje obcí (3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ÚK, 2015).

Po této a předchozích analýzách se jako nejpálčivější problémy tohoto území jeví hrozba povodní a s ní spojené zastavěné a zastavitelné plochy v záplavovém území Q100, dalším problémem je existence silnic I. třídy v záplavovém území Q100 a průchod těchto silnic zastavěným nebo zastavitelným územím sídel. (3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Lovosice, 2014; 3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Litoměřice, 2014).

Přílohou bakalářské práce je problémový výkres, který byl zpracována na základě územně analytických podkladů Ústeckého kraje a územně analytických podkladů ORP Litoměřice a Lovosice.

5.16 Souhrnný přehled za řešené území

V tabulce č. 12 je k dispozici souhrnný přehled za řešené území.

Tabulka 12 - Souhrnný přehled za řešené území - nejdůležitější informace

Ukazatel	Jednotka	Hodnota
OBYVATELSTVO (K 31. 12. 2013)*		
Počet obyvatel		35 807
- muži	počet	17 302
- ženy	počet	18 505
Rozloha	km ²	43,5
Hustota obyvatel	obyvatel/km ²	825
POZEMKY v roce 2013*		
Celková výměra	ha	4 342
Zemědělská půda	ha	2 564
- orná půda	ha	1 862
Nezemědělská půda	ha	1 778
- lesní půda	ha	126
- vodní plochy	ha	204
- zastavěné plochy	ha	344
- ostatní plochy	ha	1104
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ v roce 2011		
Nezjištěno	%	0,4
Podíl obyvatel ve věku 0 -14 let	%	14,2
Podíl obyvatel ve věku 15 - 64let	%	69
Podíl obyvatel ve věku 65 let a více	%	16,4
Průměrný věk	%	41,5
Přirozený přírůstek k 31. 12. 2011	%	0,15
Celkový přírůstek k 31. 12. 2011	%	-0,14
VZDĚLANOSTNÍ ÚROVEŇ OBYVATELSTVA NAD 15 let v roce 2011		
Podíl obyvatel bez vzdělání	%	0,37
Podíl obyvatel se základním vzděláním	%	15,54
Podíl obyvatel se středním vz. včetně vyučení (bez maturity)	%	27,67
Podíl obyvatel s úplným středním vz. (s maturitou)	%	22,34
Podíl obyvatel s nástavbovým studiem	%	2,67
Podíl obyvatel s vyšším odborným vzděláním	%	0,9
Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním	%	7,8
Nezjištěno nebo nedosáhli věku 15 let	%	22,71
DOMOVNÍ FOND		
Počet trvale obydlených domů	počet	3843

Počet neobydlených domů	počet	325
- podíl neobydlených domů	%	8,46
Počet rodinných domů	počet	2510
- podíl rodinných domů na trvale obydlených	%	65,3
INFRASTRUKTURA**		
Napojení domácností na veřejný vodovod		ANO
Napojení domácností na kanalizaci		ANO
Napojení domácností na plyn		ANO
Napojení domácností na ČOV		ANO
Napojení domácností na centrální vytápění		ANO

** Platí pro naprostou většinu řešeného území

* Zaokrouhлено na jedno desetinné místo

Zdroj: Regionální informační servis, 2014, vlastní zpracování

6 SWOT analýza pro řešené území

Tato kapitola je věnována tvorbě tzv. SWOT analýzy, která vychází z analýz řešeného území (ty byly provedeny v analytické části práce). SWOT analýza přehledně shrnuje silné a slabé stránky řešeného území a poukazuje na hrozby a příležitosti vyskytující se na tomto území. SWOT analýza zároveň představuje podklad pro navazující část této bakalářské práce – na jejím základě jsou určeny tzv. klíčové faktory, které slouží k tvorbě scénářů budoucího rozvoje.

SWOT analýza byla zpracována na základě autorových znalostí území, předešlých analýz a na základě studia odborných dokumentů (Zásady územního rozvoje, Územně analytické podklady a Územně plánovací dokumentace).

6.1 Silné stránky

- ❖ Velká různorodost sídel
- ❖ Přírodní podmínky
- ❖ Ekonomický potenciál
- ❖ Existence některých protipovodňových opatření
- ❖ Dobrá dopravní dostupnost území
- ❖ Velká různorodost rekreačních možností (přírodní, kulturní a architektonické památky)

6.2 Slabé stránky

- ❖ Častý výskyt záplav jak v malém, tak větším měřítku
- ❖ Nedostatečná ochrana části území před povodněmi
- ❖ Zhoršená kvalita ovzduší
- ❖ Lidský potenciál
- ❖ Upadající zemědělská výroba (např. ovocnářství)

6.3 Příležitosti

- ❖ Oživení ekonomik Ústeckého kraje a Saska
- ❖ Investice do nových technologií a alternativních zdrojů energie
- ❖ Zlepšená dostupnost velkých center (dokončení D8, VRT, zlepšení parametrů splavnění Labe)
- ❖ Oživení poptávky po produktech místního zemědělství

- ❖ Úpravy v krajině v rámci ČR snižující dopady klimatických změn
- ❖ Využití historického a kulturního potenciálu Terezína
- ❖ Vznik nových průmyslových zón (nová pracovní místa)
- ❖ Podpora a rozvoj cestovního ruchu – navazující na tradici „Zahrady Čech“

6.4 Hrozby

- ❖ Klimatické změny (povodně, sucha) – posílené například o dopady „tvrdých“ protipovodňovými opatřeními proti proudu Labe, respektive jeho přítoků
- ❖ Průmyslové katastrofy v rizikových výroбах (chemický průmysl v záplavovém území)
- ❖ Snížení produkční schopnosti zemědělské půdy jejím neekologickým obhospodařováním
- ❖ Zhoršení kvality ovzduší (nárůst dopravy, vznik nových znečišťovatelů, atd.)
- ❖ Nepřiměřený zábor volné krajiny (v různých důsledcích, např. průmyslová výroba)
- ❖ Ohrožení krajinného rázu (fotovoltaické elektrárny, těžba, průmysl atd.)
- ❖ Krach a ukončení činnosti velkých zaměstnavatelů

7 Aplikační část

Aplikační část bakalářské práce je věnována tvorbě scénářů rozvoje řešeného území. Na základě zkušeností nabytých při tvorbě scénářů je stanovena vize budoucího rozvoje. Následně je vytvořena strategie rozvoje, která popisuje opatření, pomocí kterých by bylo možné dosáhnout stanovené vize. V rámci tvorby strategie rozvoje řešeného území jsou v této kapitole identifikovány strategické cíle a pro dané území.

7.1 Scénáře rozvoje

V této kapitole jsou vytvořeny scénáře rozvoje řešeného území. Konkrétně byly pro účely práce použity tzv. explorační scénáře psané formou vyprávění. V první řadě je potřeba určit dva klíčové faktory, které mají zásadní vliv na budoucí vývoj daného území, a které zároveň nelze do značné míry ovlivňovat a předpovídat. Na základě analýzy území a především na základě SWOT analýzy byly pro účely této práce zvoleny následující dva klíčové faktory:

- ❖ Zvládnutí klimatických změn
- ❖ Stabilita a předvídatelnost cen energií

Kombinací různého působení těchto dvou klíčových faktorů jsou vytvořeny čtyři variantní scénáře, které jsou detailně rozpracovány v následujících podkapitolách.

7.1.1 Scénář č. 1 – „Lokální a regionální soběstačnost“

Zvládnutí klimatických změn (přizpůsobení se, zvýšení odolnosti): +

Protipovodňová opatření nejsou „tvrdá“, tedy nesnaží se ochraňovat proti důsledkům, ale spíše zachycovat vodu a zpomalit její odtok z území ve výše položených oblastech povodí (zvyšování podílu „měkkých“ povrchů v sídlech, suché poldry v krajině, pestrá mozaika funkčních ploch v krajině, budování retenčních nádrží, obnova a revitalizace narušených povodí, přiměřená údržba pobřežní zeleně a obnova lužních lesů).

Stabilita a předvídatelnost cen energií: -

Ceny energií rostou a zase klesají. Trh se chová nepředvídatelně. Může za to další finanční krize a geopolitické konflikty ve světě.

Využité příležitosti

- ❖ Oživení poptávky po produktech místního zemědělství
- ❖ Podpora a rozvoj cestovního ruchu – navazující na tradici „Zahrady Čech“
- ❖ Úpravy v krajině v rámci ČR snižující dopady klimatických změn

Aktuální hrozby

- ❖ Krach a ukončení činnosti velkých zaměstnavatelů
- ❖ Ohrožení krajinného rázu (fotovoltaické elektrárny, těžba, průmysl atd.)

Psal se rok 2019 a světové ekonomiky si procházely další ekonomickou krizí. Nestabilita cen energií vyvolávala celosvětově mírnou paniku. Aby toho nebylo málo, ve světě se přiosřily vojenské konflikty. Různé ozbrojené skupiny se snaží získat nerostné bohatství suverénních států pro sebe.

Rok 2021. Ani po dvou letech se světové ekonomiky z krize nevzpamatovaly a Česká republika na tom není o moc lépe. Krize zasáhla všechna hospodářská odvětví a podniky jsou nuceny omezit výdaje. To se projevilo i zde v regionu, kde je hodně obyvatel a podniků závislých na kdysi prosperující chemické výrobě. Problém se ale bohužel netýká jen chemické výroby. Ani dobrá dopravní dostupnost území a dobré vztahy se SRN nepomohly k udržení investorů a nastal jejich odchod. Investoři a podniky, které to doposud nevzdali, byli svoji výrobu nuceni omezit. V regionu stoupá nezaměstnanost a lidé jsou nuceni za prací dojíždět. Růst cen energií znevýhodňuje dovozy velkoobjemového zboží s krátkou dobou trvanlivosti. To se týká i potravin. Roste tedy poptávka po regionální produkci, která se znovu stává cenově konkurenceschopnou. Mění se i vztahy konkurenceschopnosti jednotlivých dopravních módů ve prospěch vodní dopravy a částečně i železnice. To znovu oživuje projekt splavnění Labe pro větší lodě. Nespolehlivost dodávek a cen dovážených energií posiluje význam místních obnovitelných zdrojů. Roste využívání solárních zdrojů, což se střetává s obnovenou poptávkou po zemědělských půdách. Nestabilita cen dovážených energií má devastační účinky na efektivitu netradičních zdrojů, takže po vlně investic do solárních elektráren se řada z nich zavírá a tvoří se nové brownfieldy. Rostou i nároky na kapacitu energetických přenosových sítí.

Rok 2024. Podniky, které krize zasáhla, buď už zejí prázdnotou, nebo ani zdaleka nejsou na maximu své výrobní kapacity. I areál Lovochemie, který kdysi býval plný lidí, dnes vypadá téměř opuštěně. Průmysl náročný na energie a stabilitu trhu se dostal pomalu do pozadí. Nejistota na finančních trzích a úpadek průmyslu donutil obyvatele poohlížet se po jiném způsobu obživy nebo z regionu odejít.

Psal se rok 2030. Situaci na trhu využili zemědělci, pro které je nestabilita trhu příležitostí. Místní zemědělce už také tolik netrápí povodně, které se v rámci České republiky řešily komplexně. Ani sucha nehrozí tak často jak v předchozích letech. Podařilo se je zvládnout díky zlepšení retenčních schopností krajiny. V rámci celých povodí byly budovány poldry, retenční nádrže a proběhla celková obnova a revitalizace těchto povodí. Mezi Terezínem, Želeticemi a Mlékojedy vznikla nová cyklostezka vybudovaná na valu kolem řek Ohře a Labe, která funguje zároveň jako protipovodňové opatření. Díky těmto faktorům a díky přeorientování zákazníků na domácí produkci zde zemědělství zažilo obrození. Zemědělci svá pole postupně rozšiřují a znovu osévají pole, která kdysi ležela ladem, a navyšují výrobu. Začali se také více orientovat na ovocnou produkci. Sady na pravém břehu Labe znovu ožily a dále se rozšiřovaly. To byl dobrý impuls pro místní trh práce. Dobře se vedlo i vinařům, kteří už byli proslaveni po celé České republice díky svým specifickým vínům pěstovaným na čedičovém podloží. Města Litoměřice a Terezín vsadila na cestovní ruch a všemi možnými prostředky se snažila přilákat návštěvníky. Díky nové vlně zemědělské produkce výstaviště Zahrada Čech opět ožila a znovu nabyla svou zašlou slávu.

Rok 2040. Polabí a s ním i Litoměřicko se opět stalo prosperující zemědělskou krajinou. Nepěstuje se zde toho tolik a v takové míře jako za socialismu, zato je větší důraz kladen na kvalitu a místní odrůdy. Zdejší průmysl se přeorientoval na energeticky nenáročnou výrobu.

7.1.2 Scénář č. 2 – „Černá budoucnost“

Zvládnutí klimatických změn (přizpůsobení se, zvýšení odolnosti): -

Střídání povodní a sucha postupně znehodnocuje nejúrodnější půdy. Pěstování plodin se zde přestává ekonomicky vyplácet. Chemický průmysl a s ním spojená dopravní infrastruktura je neustále ohrožována povodněmi nebo naopak nedostatkem vody v řece Labi.

Stabilita a předvídatelnost cen energií: -

Nestabilní ceny energií vedou k nestabilnímu chování ekonomiky. To vede občany k využívání lokálních možností a oslabená ekonomika zapříčiní vzestup zemědělství do popředí zájmu. Pravděpodobně bude růst hodnota zemědělské půdy. Vzniká mírná závislost na lokální produkci, která je však ohrožena klimatickými změnami.

Využití příležitosti

- ❖ Podpora a rozvoj cestovního ruchu
- ❖ Investice do nových technologií a alternativních zdrojů energie

Aktuální hrozby

- ❖ Klimatické změny (povodně, sucha)
- ❖ Průmyslové katastrofy v rizikových výrobcích (chemický průmysl v záplavovém území)
- ❖ Snížení produkční schopnosti zemědělské půdy jejím neekologickým obhospodařováním
- ❖ Krach a ukončení činnosti velkých zaměstnavatelů

2019. Nestabilní ceny energií ovlivnily chování celého trhu. Nelze se spoléhat na to, že ceny energií budou dlouhodobě nízké. Příliš nízké ceny ropy a zemního plynu donutily největší světové producenty „utáhnout kohoutky“, tím se ceny těžných surovin dostávají postupně nahoru. To má za následek postupné zdražování všech dovážených komodit. Výkyvy cen energií způsobují, že ekonomika je slabá a neinvestuje se. To má dopad i na kdysi prosperující průmyslovou zónu a chemický průmysl v Lovosicích. V nejbližších letech se s většími investicemi nepočítá, podniky jsou zatíženy dodatečnými náklady na udržování havarijních a protipovodňových opatření, což vede k útlumu výroby a dalšímu propouštění. Nezaměstnanost v regionu prudce stoupá a lidé jsou nuceni za prací dojíždět.

V roce 2022 bylo území znovu zasaženo 1000 letou vodou a opět se mezi Litoměřicemi, Terezínem a Lovosicemi vytvořilo jezero. Naštěstí byly Lovochemie a další chemické závody, které pracují s nebezpečnými látkami, na situaci připraveny již z roku 2002, kdy podniky stihly svůj provoz utlumit a výrobu zastavit včas během pár dní.

Odvrátit katastrofu se podařilo také díky včasným varováním meteorologů. Výroba ale musela být zastavena na dlouhou dobu a došlo k velkým finančním ztrátám. Nejvíce postížena povodní byla města Lovosice a Terežín. Na polích mezi Terežínem a Lovosicemi, která byla zaplavena, přicházejí zemědělci o celou úrodu. Bohužel ani protipovodňová opatření vybudovaná v minulých letech za nemalé peníze na tuto povodeň nestačila, pouze ji zmírnila. Tato povodeň způsobila nejen velké ekonomické ztráty ale i spoustu ztrát citových. Lidé se nechtějí neustále bát, že přijdou o střechu nad hlavou a ze záplavového území se stěhují. Ekonomická situace území je špatná, nezaměstnanost vysoká. Díky dobudované dálnici D8 značná část obyvatelstva dojíždí za prací do větších center a někteří i do Německa. Po předešlých událostech se ukázala nutnost výstavby základní kostry dopravní a technické infrastruktury mimo záplavová území.

Rok 2025. Situace na trhu s energiemi se opět mění. Ceny energií se na trhu stabilizovaly a postupem času začaly klesat díky novým technologiím jako je například hydraulické štěpení neboli frakování, které umožňuje těžbu z dřív nedostupných nebo málo lukrativních ložisek. Nízké ceny energií způsobují ekonomikám a hlavně největší světovým producentům ropy obrovské ztráty. Jsou nuceni se dohodnout a snažit se o udržitelnou těžbu nerostných surovin. Situace na trhu je už tak nepřehledná, že ekonomiky stagnují.

2030. Při současném stavu ekonomiky a navíc v kraji s vysokou nezaměstnaností dával kdysi lidem naději projekt na takzvané vysokorychlostní tratě. To by znamenalo, že by lidé mohli dojíždět za prací na delší vzdálenosti než doposud bez větší časové náročnosti. Díky ekonomické náročnosti projektu byla však jeho realizace odložena na rok 2050. Část ekonomicky aktivního obyvatelstva se rozhodne, že zde už déle nezůstane a odchází mimo region.

2040. Průmysl šel do pozadí, klimatické změny sice území pořád ohrožují, ale lidé se s nimi naučili žít. Žádná průmyslová katastrofa spojená s povodněmi zde nenastala, ale jejich vlivem došlo ke snížení produkce zemědělských půd v okolí řeky Labe. Na území neustále ohrožovaném povodněmi s nízkou ekonomickou návratností se nevyplácí nic pěstovat, a tak zde dochází k útlumu produkce. Průmyslové podniky, které svoji výrobu neukončily, nebo nepřesunuly mimo záplavová území, výrobu utlumují, protože ani ceny energií se nevyvíjí příznivě a nikdo si netroufá odhadnout, jak by to mohlo být v budoucnu.

Místo průmyslu a zemědělství dostává šanci ovocnářství, živočišná výroba, ekologické farmy a agroturistika ve svazích Českého středohoří, na které nemají povodně a sucha zužující nížinu takový vliv. Kdysi opuštěné ovocné sady, o které se nikdo nestaral, znovu ožívají. V kopcích Českého středohoří se pasou stáda ovcí, vzniká několik farem a rančů. Díky rančům se zde začne prosazovat hippo turistika a vzniká síť hippo stezek. Tento nový trend společně s propagací Terezína, jakožto jedinečné pevnosti s pohnutou minulostí je zde velmi podporován. Nezaměstnanost se zde stále pohybuje ve vysokých číslech, ale peníze z turistického ruchu jsou pro zdejší region přínosem.

7.1.3 Scénář č. 3 – „Ideální podmínky“

Zvládnutí klimatických změn (přizpůsobení se, zvýšení odolnosti): +

Protipovodňová opatření nejsou „tvrdá“, tedy nesnaží se ochraňovat proti důsledkům, ale spíše zachycovat vodu a zpomalit její odtok z území ve výše položených oblastech povodí (zvysování podílu „měkkých“ povrchů v sídlech, suché poldry v krajině, pestrá mozaika funkčních ploch v krajině, budování retenčních nádrží, obnova a revitalizace narušených povodí, přiměřená údržba pobřežní zeleně a obnova lužních lesů).

Stabilita a předvídatelnost cen energií: +

Dění ve světě nepřináší žádné podstatné změny. Trh se chová předvídatelně. Nabídka a poptávka na trhu s energiemi je více méně konstantní.

Příležitosti

- ❖ Oživení ekonomik Ústeckého kraje a Saska
- ❖ Zlepšená dostupnost velkých center (dokončení D8, VRT, zlepšení parametrů splavnění Labe)
- ❖ Úpravy v krajině v rámci ČR snižující dopady klimatických změn
- ❖ Vznik nových průmyslových zón (nová pracovní místa)

Hrozby

- ❖ Zhoršení kvality ovzduší (nárůst dopravy, vznik nových znečišťovatelů, atd.)
- ❖ Nepřiměřený zábor volné krajiny (v různých důsledcích, např. těžba)
- ❖ Ohrožení krajinného rázu (fotovoltaické elektrárny, těžba, průmysl atd.)

Rok 2019. Příznivé podmínky na trhu se surovinami potažmo energiemi výrazně hospodářskou situaci regionu neovlivňují. Dopravci, průmyslové podniky a další ekonomické subjekty drží ceny stejné jako v období, kdy byly energie drahé. Zlevňují spíše jen kvůli větší konkurenci, takže konečný spotřebitel pocítí zlevnění jen minimálně. Ale díky příznivým cenám energií mohou podniky šetřit a ušetřené peníze investovat do nových technologií a také do svých zaměstnanců. To by byl ideální příklad, ale statistiky mezd významný nárůst příjmů zaměstnanců neukazují. Díky příznivé ekonomické situaci se podniky rozhodnou pro navýšení výroby a přibývají další pracovní místa. Kvůli rozšíření výroby podniky v Lovosicích požadovaly další zastavitelná území, kam by mohly svoji výrobu rozšířit. Vedení města jim vyšlo vstříc na úkor místního zemědělství. Bohužel tak došlo k záboru půd s nejvyšším stupněm ochrany ZPF. Investice do nových technologií a dobrá dopravní dostupnost území se začala projevovat a region ekonomicky posiloval.

Rok 2028. Stabilní ceny energií mají za následek upouštění od využití respektive obnovy alternativních zdrojů energie z počátku století. Z kdysi vybudovaných a nyní dožívajících fotovoltaických elektráren se stávají postupem času nové brownfieldy. Levná energie umožňuje globální konkurenci zemědělských výrobků a zároveň expanze zdejší průmyslové výroby a logistických center staví zemědělství do pozadí zájmu. Zemědělci, kteří se chtějí udržet na trhu, jsou nuceni se specializovat.

Pravidelná sucha a povodně jsou již minulostí. Komplexní úpravy povodí, vybudování suchých poldrů a retenčních nádrží chrání území před povodněmi i suchem. Dálnice D8 byla od začátku roku 2017 zcela průjezdná, z čehož v uplynulých deseti letech těžila hlavně logistická centra u Lovosic, která se dále rozrůstala společně s průmyslovou výrobou. To významně ovlivnilo jak ekonomiku celého Ústeckého kraje a Saska, tak zdejšího regionu. Nejvíce bylo ovlivněno město Lovosice, díky kombinované dopravě se dále posiloval jejich význam. Kvůli nízkým cenám energií je výhodnější doprava po silnici nebo železnici a naopak vodní doprava se stává nekonkurenceschopnou.

Rok 2040. Postupem času se ale projeví i negativní důsledky ekonomického růstu, jako byl nárůst dopravy, která zatěžovala území hlukem a exhalacemi. Rozrůstání chemického průmyslu mělo vliv i na čistotu vody v řece Labi a i přes nové technologie na kvalitu zdejšího ovzduší. Zaměření regionu na těžkou chemii nevytváří dostatek vysoce kvalifikovaných pracovních míst, navíc trvají rizika spojená s touto výrobou. Vlivem intenzivního obhospodařování ztratila zdejší půda svou úrodnost. Rozrůstající se

průmyslové areály se výrazně podílely na záboru kdysi nejkvalitnějších zemědělských půd a na změně rázu zdejší krajiny. Půdy, které byly kdysi vhodné pro zemědělskou výrobu, byly buď zastavěné, nebo i přes velkou snahu zemědělců neúrodné. Výsledkem byla průmyslová krajina bez duše.

7.1.4 Scénář č. 4 – „Katastrofální prosperita“

Zvládnutí klimatických změn (přizpůsobení se, zvýšení odolnosti): -

Odpor proti budování nových nádrží na akumulaci vod v krajině a nezájem o retenční schopnosti krajiny má za následek nedostatek vody v suchých obdobích a zároveň zvyšuje riziko povodní.

Stabilita a předvídatelnost cen energií: +

Trh s energiemi se chová předvídatelně. Není nutné se spoléhat na alternativní zdroje energií. Nízké ceny ropy tlačí dolů i ceny ostatních energií.

Příležitosti

- ❖ Oživení ekonomik Ústeckého kraje a Saska
- ❖ Zlepšená dostupnost velkých center (dokončení D8, VRT, zlepšení parametrů splavnění Labe)
- ❖ Investice do nových technologií a alternativních zdrojů energie
- ❖ Všestranné využití potenciálu Terezína
- ❖ Vznik nových průmyslových zón (nová pracovní místa)
- ❖ Podpora a rozvoj cestovního ruchu

Hrozby

- ❖ Klimatické změny (povodně, sucha)
- ❖ Průmyslové katastrofy v rizikových výrobcích (chemický průmysl v záplavovém území)
- ❖ Snížení produkce zemědělské půdy
- ❖ Zhoršení kvality ovzduší (nárůst dopravy, vznik nových znečišťovatelů, atd.)
- ❖ Nepřiměřený zábor volné krajiny (v různých důsledcích, např. těžba)
- ❖ Ohrožení krajinného rázu (fotovoltaické elektrárny, těžba, průmysl atd.)

❖ Krach a ukončení činnosti velkých zaměstnavatelů

Rok 2020. Cena ropy byla nízká a tlačila dolů i ostatní ceny energií. Dobrá dopravní infrastruktura, přímé napojení na Prahu a Sasko, stabilní obchodní vztahy se zahraničními partnery a investice do nových technologií dělaly zdejší podniky konkurenceschopnými. TRCZ navyšovalo výrobu a přijímalo nové zaměstnance, stejně tak Lovochemie a další menší podniky. Území bylo lákavé i pro nové investory a kolem Lovosic vznikly nové průmyslové zóny na úkor zemědělské půdy. Prudký nárůst dopravy obsluhující nové průmyslové zóny zatěžuje území hlukem a exhalacemi. V regionu chybí kvalifikovaní pracovníci, tak firmy zřizují svá školící střediska a vznikají nové učební obory. Rozvíjí se vazby na krajské město Ústí nad Labem a Sasko. Nízké ceny energií nenuťily podniky investovat do úspornějších technologií nebo alternativních zdrojů energií. Město Terežín získalo díky nákladné rekonstrukci a přístupu vedení města novou image a stalo se vyhledávaným místem turistů. Zdejší vysoká škola se rozšířila o novou fakultu. Do zdejších zrekonstruovaných prostor přesídlily instituce zabývající se problematikou 2. světové války.

Rok 2027. Během několika let opakované povodně a sucha napáchaly v území obrovské škody a ukázaly na podcenění tohoto faktoru. Při poslední bleskové povodni došlo k zaplavení areálu Lovochemie, což způsobilo kontaminaci řeky Labe a okolních půd nebezpečnými látkami. Tato ekologická katastrofa vyvolala zvýšený zájem ochránců přírody, kteří tlačili na ukončení chemické výroby. Klimatické změny měly vliv nejen na průmyslovou výrobu ale i na zemědělství. Náklady na opravy poničeného území byly enormní. To ekonomicky nejvíce odnesly podniky zaměřené na německý trh. Dopravní infrastruktura kolem Labe byla směrem na Ústí nad Labem vážně poničena, nákladní i osobní hromadná doprava po tomto koridoru byla na dlouhou dobu mimo provoz. Chemický průmysl zasažený povodní utrpěl významné ztráty a vedení se rozhodlo pro postupné uzavření továrny a přesun výroby do východní Evropy. Zemědělci přišli o značnou část úrody a postupně se z území stahují.

Rok 2040. Díky klesajícím výnosům ze zemědělské půdy je zde zemědělství na ústupu. Povodně a sucha půdu znehodnocují a zemědělci přichází o úrodu. Místní zemědělská produkce už skoro zanikla. Většina zemědělských produktů se musí dovážet.

Po ukončení zdejší chemické výroby a úpadku zemědělství vznikly v území velké ekologické zátěže a brownfieldy, které budou území zatěžovat několik let.

7.2 Strategická vize

„Vstříc budoucnosti společně, ale každý po svém.“

Smyslem vize je obecnou charakteristikou určit zásadní orientaci regionu. Vize vychází z analýz, znalostí místních poměrů zpracovatele a celorepublikových trendů. Pro stanovení vize bylo nutné si položit tři následující otázky:

- ❖ Jaké je řešené území v současnosti?
- ❖ Jak by mělo v budoucnu vypadat, a jaké bychom ho chtěli mít?
- ❖ Jakým způsobem požadovaného stavu docílit (dosáhnout)?

Jaké je řešené území v současnosti?

Území ležící na rozvojové ose OS2 Praha – Ústí nad Labem – hranice ČR/Německo (-Dresden) a v lokalitě Euroregionu Labe. Na soutoku řek Labe a Ohře, na rozhraní malebné krajiny Polabí a Českého středohoří.

Území s kulturním a historickým dědictvím.

Území jak s tradicí zemědělské výroby, tak s tradicí chemického průmyslu.

Území, v němž všechna tři města jsou diametrálně odlišná.

Jak by mělo v budoucnu vypadat, a jaké bychom ho chtěli mít?

Ekonomicky atraktivní území fungující na kooperaci sídel s diverzifikovanou ekonomickou strukturou (průmysl, zemědělská výroba, služby).

Území nabízející kvalitní bydlení, občanskou vybavenost, dostatek volnočasových aktivit, kvalitní dopravní a technickou infrastrukturu.

Území s dostatečným množstvím rozvojových ploch jak pro průmyslovou výrobu a podnikání, tak pro bydlení.

Územím s fungující zde tradiční zemědělskou výrobou.

Území maximálně využívající potenciálu turistického ruchu s širokou nabídkou možností rekreace a turismu.

Území, které je připravené a odolné vůči klimatickým změnám.

Jakým způsobem požadovaného stavu docílit (dosáhnout)?

Lepší koordinovaností záměrů jednotlivých zastupitelstev, vytvořením společné pracovní skupiny, která by na rozvoj dohlížela.

Komunikací obcí s občany.

Podporou a rozvojem volnočasových, kulturních a společenských aktivit v území ke spokojenosti jeho obyvatel.

Vymezením nových zastavitelných ploch pro bydlení, průmyslovou výrobu, malé a střední podnikání.

Revitalizací a využití brownfieldů.

Podporou místních zemědělců.

Propagací území a posilováním jeho image. Podporou všech možných druhů turistického ruchu.

Připravením se na možné klimatické změny, podniknout možné kroky k jejich zastavení nebo k jejich zmírnění. Například budováním poldrů, retenčních nádrží, apod.

Systematickým pracováním na zlepšení odpadového hospodářství a na využití alternativních zdrojů energie.

7.1 Strategie rozvoje

Strategie rozvoje řešeného území posiluje a rozvíjí hodnoty tohoto území.

Na základě poznatků a analýz byla navržena strategie, která se soustředí na kooperaci měst v tomto území, jejich vzájemnou spolupráci a koordinovaný rozvoj.

Každé město v řešeném území je jiné a trochu jiné budou i priority místních zastupitelstev. Aby se toto území dále rozvíjelo, je třeba se soustředit na kritické oblasti.

Jako kritické oblasti byly navrženy:

Kritická oblast č. 1 SPOLUPRÁCE A ROZVOJ SÍDEL

Kritická oblast č. 2 ZVLÁDNUTÍ KLIMATICKÝCH ZMĚN

Kritická oblast č. 3 KONKURENCESCHOPNOST

7.1.1 Strategické cíle

Pro potřeby bakalářské práce byl v rámci každé kritické oblasti definován různý počet strategických cílů. Strategické cíle v rámci každé kritické oblasti považujeme za rovnocenné.

Strategické cíle byly vypracovány na základě analýz, autorových znalostí místních poměrů a strategických plánů měst Litoměřice, Lovosice a Terezín.

Kritická oblast č. 1: SPOLUPRÁCE A ROZVOJ SÍDEL

Strategický cíl č. 1: Lepší dopravní propojenost sídel

Opatření č. 1: Propojení Terezína a Lovosic, Lovosic a Litoměřic cyklostezkami v návaznosti na již existující Labskou magistrálu.

Opatření č. 2: Vybudování cyklostezky Mlékojedy, Želetice, Terezín na valu podél řek, který bude zároveň sloužit jako protipovodňové opatření.

Opatření č. 3: Lepší propojení Litoměřic, Lovosic a Terezína hromadnou dopravou s výhodným tarifem a tím její posílení vůči dopravě individuální.

Opatření č. 4: V Lovosicích vybudovat lávku přes Labe pro pěší a cyklistickou dopravu.

Strategický cíl č. 2: Regenerace brownfieldů a zanedbaných ploch

Opatření č. 1: Přestavba a využití budovy městského pivovaru v centru Litoměřic na byty a občanskou vybavenost.

Opatření č. 2: Rekonstrukce a přestavba bývalé vojenské ubytovny v areálu Kasáren Dukelských hrdinů v Litoměřicích na sociální byty.

Opatření č. 3: Vybudování nového městského okrsku v areálu bývalých Kasáren Pod Radobýlem v Litoměřicích.

Opatření č. 4: Revitalizace autobusového a vlakového nádraží v Lovosicích.

Opatření č. 5: Revitalizace náměstí v Terezíně.

Strategický cíl č. 3: Územní rozvoj

Opatření č. 1: Příprava ploch pro bydlení, malé a střední podnikání za Litoměřickou městskou nemocnicí.

Opatření č. 2: Zasíťování parcel v lokalitě S. K. Neumanna – Vápenka a ulice Purkyňova v Lovosicích.

Opatření č. 3: Nalezení vhodných ploch a vybudování autobusového nádraží v Terezíně.

Kritická oblast č. 2: ZVLÁDNUTÍ KLIMATICKÝCH ZMĚN

Strategický cíl č. 1: Budování a údržba protipovodňových opatření

Opatření č. 1: Vybudování protipovodňového valu Mlékojedy - Želetice - Terezín.

Opatření č. 2: Vybudování protipovodňového opatření Písečný ostrov, které by chránilo Litoměřické koupaliště.

Opatření č. 3: Vybudování protipovodňového opatření Střelecký ostrov.

Opatření č. 4: Vybudování protipovodňové ochrany sportovišť v Lovosicích.

Opatření č. 5: Údržba již stávajících protipovodňových opatření.

Strategický cíl č. 2: Zlepšení retenčních schopností krajiny

Opatření č. 1: Rozšíření a obnova stromové a keřové vegetace kolem toků.

Opatření č. 2: Budování a nahrazení jednolitých betonových a asfaltových ploch uvnitř sídel za vsakovací dlažbu.

Opatření č. 3: Vytváření poldrů a retenčních nádrží na vhodných místech v území.

Opatření č. 4: Úpravy a údržba koryt řek a potoků (např. bagrování koryt řek).

Kritická oblast č. 3: KONKURENCESCHOPNOST

Strategický cíl č. 1: Cestovní ruch a volnočasové aktivity

Opatření č. 1: Větší důraz zastupitelstev na marketing a propagaci regionu.

Opatření č. 2: Oživení rekreační plavby na Labi, budování kotvišť.

Opatření č. 3: Splavnění řeky Ohře v úseku soutok s Labem – Terezín pro rekreační plavbu.

Opatření č. 4: Budování interaktivních naučných stezek (cyklostezek) mezi jednotlivými sídly.

Opatření č. 5: Podpora stávajících kulturně - společenských akcí a vznik nových.

Opatření č. 6: Vznik lanového centra a venkovního fitness parku v areálu Lovosického lesoparku Osmička, rekonstrukce skate parků v Litoměřicích a Lovosicích, podpora dalších možností volnočasového vyžití.

Opatření č. 7: Podpora současných kulturních akcí v areálu výstaviště Zahrady Čech v Litoměřicích a rozvoj nových akcí, zaměřených převážně na zemědělství.

Strategický cíl č. 2: Místní zemědělství

Opatření č. 1: Podpora a realizace místních farmářských trhů.

Opatření č. 2: Propagace místních výrobců a jejich výrobků.

Opatření č. 3: Vytvoření regionální značky kvality pro výrobky a produkci místních zemědělců.

Opatření č. 4: Ochrana půd s nejvyšším stupněm ochrany ZPF proti nepřiměřenému záboru.

Opatření č. 5: Založení místních komunitních zahrad, kde by obyvatelé měli možnost vypěstovat vlastní produkci.

Strategický cíl č. 3: Lidský potenciál

Opatření č. 1: Vzdělávání pracovníků ve veřejné správě (jazykové kurzy, pracovní a edukační zahraniční cesty, kurzy zaměřené na informační technologie, atd.).

Opatření č. 2: Vytvořením pracovní skupiny složené se zástupců Litoměřic, Lovosic a Terezína, která by měla na starosti koordinaci společného rozvoje sídel.

Opatření č. 3: Pořádání naučných seminářů a přednášek, podpora celoživotního vzdělávání.

Opatření č. 4: Pořádání besed s občany, kde by měli možnost vyjádřit veřejně své názory a ovlivnit chod samospráv.

Strategický cíl č. 4: Životní prostředí

Opatření č. 1: Zavedení separace bioodpadu.

Opatření č. 2: Výstavba spalovny na biomasu v Lovosicích, jako alternativního zdroje energie.

Opatření č. 3: Budování velkoobjemových podzemních kontejnerů na směsný odpad na sídlištích.

Opatření č. 4: Podpora co nejbližší realizace geotermální elektrárny v areálu bývalých kasáren Dukelských hrdinů v Litoměřicích.

8 Diskuse

Scénáře budoucího vývoje vytvářené v rámci aplikační části této práce pomohly autorovi především pro představu, jak různé příčiny ovlivňují dění v území. Na základě zkušeností nabytých při tvorbě scénářů byla určena strategie rozvoje území - byly určeny kritické oblasti a strategické cíle.

Strategie budoucího rozvoje je navržena tak, aby bylo území připraveno na možné varianty budoucnosti. Určité varianty budoucnosti představují jednotlivé scénáře zpracované v této práci. Pro účely tvorby scénářů byly určeny dvě hybné síly – *Zvládnutí klimatických změn* a *Stabilita a předvídatelnost cen energií*. Tyto síly mají zásadní vliv na budoucí vývoj daného území a zároveň je nelze do značné míry ovlivňovat a předpovídat.

V rámci strategie rozvoje jsou stanovena jednotlivá opatření, která by měla území pomoci připravit se na každý z možných směrů působení těchto dvou hybných sil. Působení takto zvolených hybných sil není totiž téměř možné ovlivňovat na úrovni samosprávy řešeného území. Částečně lze ovlivňovat pouze působení hybné síly *Zvládnutí klimatických změn*. Samospráva v řešeném území má možnost zavádět opatření, která řeší důsledky klimatických změn. Pro řešení jejich příčin je však potřeba, aby byla tato opatření prováděna komplexně v rámci celých povodí, a je tedy důležitá spolupráce samospráv na úrovni obcí, krajů i celé České republiky. Zvládnutí klimatických změn je přitom pro řešené území velice důležitým faktorem. Dostatečné množství vody v Labi je důležité pro vysoce rozvinutý průmysl, zemědělství a vodní dopravu. Sucha a povodně jsou nepříznivé pro zdejší půdy s nejvyšší ochranou ZPF.

Otázkou k diskuzi je také nevyužitý potenciál území z hlediska cestovního ruchu. Potenciální návštěvníky může odrážet utkvělá představa o severních Čechách. Ty mohou být totiž často vnímány jako průmyslová a silně znečištěná krajina. Největší turistický potenciál má město Terezín, které usiluje o zapsání do seznamu Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Terezín je mimořádným architektonickým dílem poukazující na důležité historické období. Bohužel však Terezín nedisponuje dostatečným kapitálem a službami důležitými pro cestovní ruch. Problémem Terezína je i fakt, že se zde návštěvníci nezdrží déle než jeden den. To je do značné míry způsobeno také tím, že velká část návštěvníků jsou účastníci školních zájezdů ze Spolkové republiky Německo. Tyto zájezdy bývají dotovány národními vládami. Za úvahu by stálo, jak zde

návštěvníky „zdržet“ déle a vymyslet, jak je přimět utratit tu své peníze. Udržet návštěvníky na území déle by bylo pravděpodobně možné i pomocí vhodné propagace regionu, budováním nových naučných stezek, podporou nových typů turistiky apod. Dalším problémem města je fakt, že památník Terezín potažmo Malou pevnost spravuje ministerstvo kultury České republiky a příjmy ze vstupného jdou tudíž do státní pokladny a ne do pokladny města. Důležitým faktorem je i lepší dopravní propojenost sídel, která by pomohla nejen místnímu obyvatelstvu, ale přispěla by i k atraktivitě území pro návštěvníky (např. nové cyklostezky, vodní doprava mezi sídly nebo splavnění řeky Ohře).

Některé z principů trvale udržitelného rozvoje území, které jsou popsány v rešerši práce, území více či méně splňuje, jedná se např. o vyváženost obytné a pracovní funkce, promísení a různorodost činností v urbanizovaném prostoru, dostupnost přiměřeného bydlení pro všechny sociální skupiny obyvatel, různé formy, typy a vlastnické druhy bydlení, vysoká obytná hustota, ochrana přírodních funkcí a biologických procesů, účast občanů a jejich podíl na rozhodování a zodpovědnosti za vývoj území, veřejná prostranství, a identifikace obyvatel s místem bydliště (i přesto, že část území patřila k Sudetům).

Některé principy trvale udržitelného rozvoje území jsou naplněny jen částečně a je tu prostor pro zlepšení. Jedná se např. o prostorové propojení aktivit dopravou, dostupnost pracovišť, vybavení a volnočasových aktivit nemotorovou dopravou, budovy a zástavba energeticky úsporné a šetrné vůči přírodním zdrojům a využití místních obnovitelných energetických zdrojů nezatěžujících životní prostředí (podpora projektu geotermální elektrárny v Litoměřicích a podpora využití fotovoltaických panelů).

Město Litoměřice má velice pozitivní přístup k trvale udržitelnému rozvoji a místní samospráva se snaží jeho principy už řadu let prosazovat. Spolu s Chrudimí splňuje jako jediné podmínky Místní Agendy v kategorii A. Města Lovosice a Terezín v tomto ohledu zaostávají.

Zdá se, že řešené území se ubírá víceméně správným vývojovým směrem. Nicméně určitá opatření, která jsou popsána v kapitole 6.1.1 Strategické cíle, by v případě jejich aplikace mohla území pomoci se v tomto správném rozvojovém směru udržet a v některých aspektech tento směr i vylepšit. Tato opatření by mohla být úspěšně aplikována i na jiném území se stejným nebo podobným charakterem. Specifikem území řešeného v této práci je například diversifikace sídel a poloha na rozvojové ose.

9 Závěr

V rámci práce byla hledána vhodná strategie budoucího rozvoje území měst Litoměřice, Lovosice a Terezín prostřednictvím vypracování čtyř možných scénářů budoucího vývoje řešeného území. V průběhu analýzy území se ukázalo, že řešený prostor se ubírá víceméně správným směrem, a že každé z řešených sídel je odlišné a tím pádem bude odlišný i jeho budoucí vývoj.

Na základě poznatků a analýz byla navržena strategie, která se soustředí na kooperaci měst v tomto území a jejich koordinovaný rozvoj. Města by se měla doplňovat a vypomáhat si, nikoli si konkurovat.

Strategie rozvoje území se zaměřuje na tři kritické oblasti, kterými jsou Spolupráce a rozvoj sídel, Zvládnutí klimatických změn a Konkurenceschopnost. Ke každé kritické oblasti byly přiřazeny určité strategické cíle a opatření, po jejichž realizaci by bylo možné dosáhnout co možná nejvýhodnějšího rozvojového směru.

Tato práce může být využita jako jistý podklad či alespoň spouštěč diskuze na téma budoucího vývoje daného území jako celku.

10 Seznam použitých zdrojů

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2015: Správa CHKO České středohoří, online: <http://ceskestredohori.ochranaprirody.cz/>, cit. 2015-02-12.

Asistenční centrum pro regionální rozvoj, 2013: Strategický plán rozvoje města Lovosice 2008 -2013, online: http://www.meulovo.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=8770&id_dokumenty=4796, cit. 2015-02-12.

Česká správa sociálního zabezpečení, 2014: OSSZ Litoměřice, online: <http://www.cssz.cz/cz/kontakty/krajaska-a-okresni-pracoviste/ustecky-kraj/ossz-litomerice.html>, cit. 2015-02-12.

Český statistický úřad, 2015: Sčítání lidí, domů a bytů 2011, online: <https://www.czso.cz/csu/sldb>, cit. 2016-02-12

eAgri, 2015: Zákon České národní rady č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu § 1, online: <http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/100076298.html>, cit. 2016-02-12

FRIČ, P., VESELÝ A., 2010: Riziková budoucnost: Devět scénářů vývoje české společnosti. Matfyzpres, Praha.

Geoportál ČÚZK, 2010. online: <http://geoportal.cuzk.cz/>, cit. 2015-02-04

HRUŠKA-TVRDÝ L., HRUŠKOVÁ A., HRUŠKA A., CALÁBEK J., PACIORKOVÁ A., ŠIMÍČKOVÁ M., BUKÁČKOVÁ H., FOLDYNOVÁ I., 2010: Rozbor udržitelného rozvoje území pro správní obvod obce s rozšířenou působností Lovosice – AKTUALIZACE 2010. Proces - Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o., Moravská Ostrava. online: https://geoportal.kr-ustecky.cz/gs/data/uploads/UAP/lovosice/1_aktualizace_2010/textova_cast/lovosice_ruru.pdf, cit. 2015-03-05

KUČA K., 2011: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku A-Ž (1.-8. díl). Libri, Praha.

Kurzycz, 2015: Města a obce v ČR – vyhledávání firem a osob na adrese, zajímavosti – Města a obce, online: <http://regiony.kurzy.cz/>, cit. 2015-02-10.

MAIER, K. & KOL., 2012: Udržitelný rozvoj území. Grada, Praha.

Města, obce a vesnice v ČR, 2014: Okres Litoměřice, online: <http://www.obce-mesta.info/okres.php?id=Litomerice>, cit. 2015-02-08.

Město Litoměřice, 2012: 2. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Litoměřice, online: <http://geoportal.kr-ustecky.cz/gs/litomerice-2-aktualizace-uap/>, cit. 2016-02-05.

Město Litoměřice, 2014: 3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Litoměřice, online: <https://www.litomerice.cz/uzemni-plany/845-uzemne-analyticke-podklady-orp-litomerice>, cit. 2016-02-05.

Město Lovosice, 2015: Strategický plán rozvoje města Lovosice na období 2008 – 2013, online: <http://www.meulovo.cz/strategicky-plan-rozvoje-mesta/ds-1140/p1=13062> cit. 2015-02-17., cit. 2015-02-13.

Město Lovosice, 2016: Strategický plán rozvoje města Lovosice na období 2014 – 2020, online: <http://www.meulovo.cz/strategicky-plan-rozvoje-mesta-lovosice/ds-1140/p1=13062>, cit. 2016-02-17.

Město Lovosice, 2014: 3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Lovosice, online: <http://www.meulovo.cz/uplna-aktualizace-uzemne-analytickych-podkladu-orp-lovosice/ds-1183/p1=8546>, cit. 2016-02-10.

Město Terežín, 2015: Územní plán Terežín 2008, online: <http://www.terezin.cz/uzemni-plan-terezin-ke-stazeni/d-136546>, cit. 2015-02-13.

Město Terežín, 2016: Strategický plán města Terežín 2016 - 2020, online: <http://www.terezin.cz/strategicky-plan-mesta-terezin-2016-2020/d-141027>, cit. 2016-02-15.

Město Terežín, 2008: Historie města Terežín, online: <http://www.terezin.cz/historie-mesta-terezin/d-136455/p1=2360>, cit. 2015-02-10.

MPSV, 2015: Ministerstvo práce a sociálních věcí, cit. 2015-02-04, online: <http://www.mpsv.cz/cs/>, cit. 2015-02-04.

MÚ Litoměřice, 2014: Historie města, Litoměřice, online: <https://www.litomerice.cz/historie-mesta>, cit. 2015-02-10.

MÚ Litoměřice, 2014: Alternativní využívání obnovitelných zdrojů energie, Litoměřice, online: <https://www.litomerice.cz/dokumenty-meu/991-alternativni-vyuzivani-obnovitelnych-zdroju-energie>, cit. 2015-02-10.

Parlamentní listy, 2014: Terežín by mohl získat dotace, slíbil Sobotka před šéfem europarlamentu, online: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Terezin-by-mohl-ziskat-dotace-slibil-Sobotka-pred-sefem-europarlamentu-315065>, cit 2016-02-20

Pevnost Terežín, 2016: Památková ochrana, online: <http://www.pevnost-terezin.cz/cz/o-pevnosti/pamatkova-ochrana/>, cit. 2016-02-20

PŮČEK M., 2012: Strategický plán rozvoje města Litoměřice, online: https://www.litomerice.cz/images/strategicke-dokumenty/SPRM_2012_FINAL_pro_web-2014.pdf, cit. 2016-02-15.

Regionální informační servis, 2014. online: <http://www.risy.cz/>, cit. 2015-02-10.

Radnice Litoměřice, 2006: Strategický plán rozvoje města Litoměřice 2006, online: http://radnice.litomerice.cz/archiv/8542/str_plan_profil_mesta.pdf, cit 2015-02-12.

Rozpočet obce, 2013: Kontrolujte rozpočet své obce, online: <http://www.rozpocetobce.cz/>, cit 2016-02-20.

Sociálně-právní institut, 2013: Sociodemografická analýza města Lovosice 2013, online: http://www.meulovo.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=8770&id_dokumenty=22164, cit 2015-02-13.

Sociofaktor, 2012: Situační analýza Město Litoměřice, online: http://komplan.litomerice.cz/upload_dokumenty/zprava-situacni-analyza-final.pdf, cit 2015-02-28.

Ústecký kraj, 2015: 3. úplná aktualizace územně analytických podkladů ÚK 2015, online: <http://www.kr-ustecky.cz/3-uplna-aktualizace-uap-uk-2015/ds-99778>, cit. 2016-03-05.

Ústecký kraj, 2014: Platné Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje – dokumentace, online: <http://www.kr-ustecky.cz/platne-zasady-uzemniho-rozvoje-usteckeho-kraje-dokumentace/ds-99030>, cit. 2016-02-23.

Ústecký kraj, 2015: Vyhodnocení vlivů Zásad územního rozvoje ÚK na udržitelný rozvoj území, 2011, online: https://geoportal.kr-ustecky.cz/gs/data/uploads/zur/vvuru_celek.pdf cit. 2016-02-18.

Územně identifikační registr ČR, 2012: Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění, online: <http://www.uir.cz/>, cit. 2015-02-04.

Místí agenda 21, 2015: Litoměřice, online: <http://ma21.cenia.cz/Str%C3%A1nkymunicipalit/00263958/tabid/1288/language/cs-CZ/Default.aspx>, cit. 2016-02-15.

Zásobník projektů město Litoměřice 2016 – 2019+, online: https://www.litomerice.cz/images/Clanky/opas/strategicke_dokumenty/Zasobnik_p_rojektu_2016_2019.pdf, cit. 2016-02-16.

11 Seznam tabulek

Tabulka 1- Základní charakteristika řešeného území (1).....	18
Tabulka 2 - Základní charakteristika řešeného území (2).....	18
Tabulka 3 - Litoměřice - Počet obyvatel (rok 2013).....	31
Tabulka 4 - Lovosice - Počet obyvatel (rok 2013).....	31
Tabulka 5 - Terezín - Počet obyvatel (rok 2013).....	31
Tabulka 6 - Míra registrované nezaměstnanosti v % (2) (dle MPSV k 31.12.).....	35
Tabulka 7 – Přehled ekonomických subjektů dle jejich velikosti.....	36
Tabulka 8 – Technická vybavenost.....	40
Tabulka 9 – Struktura domovního fondu Litoměřice (26. 3. 2011).....	41
Tabulka 10 – Struktura domovního fondu Lovosice (26. 3. 2011).....	41
Tabulka 11 - Struktura domovního fondu Terezín (26. 3. 2011).....	41
Tabulka 12 - Souhrnný přehled za řešené území - nejdůležitější informace	44
Tabulka 13 - Vývoj počtu obyvatel – Litoměřice	72
Tabulka 14 - Vývoj počtu obyvatel - Lovosice.....	72
Tabulka 15 - Vývoj počtu obyvatelstva - Terezín.....	73
Tabulka 16 – Přehled nezaměstnaných obyvatel a jejich počty.....	74
Tabulka 17 - Hospodářská činnost rok 2013 a počet subjektů	74
Tabulka 18 – Druhy pozemků.....	75
Tabulka 19 –Přehled jednotlivých školských zařízení.....	76
Tabulka 20 – Vzdělanostní struktura v Litoměřicích.....	76
Tabulka 21 - Vzdělanostní struktura v Lovosicích	77
Tabulka 22 - Vzdělanostní struktura v Terezíně	77
Tabulka 23 – Struktura zdravotnických zařízení	78
Tabulka 24 – Struktura sociálních zařízení.....	78
Tabulka 25 – Struktura kulturních zařízení.....	79
Tabulka 26 –Struktura sportovních zařízení	79
Tabulka 27 – Struktura domovního fondu Litoměřice (období: 26. 3. 2011).....	79
Tabulka 28 – Struktura domovního fondu Lovosice (období: 26. 3. 2011).....	81
Tabulka 29 - Struktura domovního fondu Terezín (Období: 26. 3. 2011).....	82
Tabulka 30 - Struktura bytového fondu Litoměřice (Období: 26. 3. 2011).....	84

Tabulka 31 - Struktura bytového fondu Lovosice (Období: 26. 3. 2011).....	84
Tabulka 32 - Struktura bytového fondu Terezín (Období: 26. 3. 2011).....	85
Tabulka 33 - Rozpočty jednotlivých obcí, stav v letech 2000 - 2013 (v tis.Kč).....	87

12 Seznam obrázků

Obrázek 1- Mapa vymezeného území.....	17
Obrázek 2 – Procentuální zastoupení obyvatel v jednotlivých sídlech.....	19
Obrázek 3 – Dopravní síť v řešeném území.....	29

13 Přílohy

Tabulka 13 - Vývoj počtu obyvatel – Litoměřice

Rok	1971	1976	1981	1986	1991
Stav k 1.1.	19 630	19 874	23 887	25 450	25 980
Narození	342	398	397	339	383
Zemřelí	172	198	221	235	259
Přistěhovalí	635	1 347	746	696	801
Vystěhovalí	638	649	619	890	800
Přírůstek přirozený	170	200	176	104	124
Přírůstek migrační	-3	698	127	-194	1
Přírůstek celkový	167	898	303	-90	125
Stav k 31.12.	19 797	20 974	24 190	25 360	26 105

Rok	1996	2001	2006	2011	2013
Stav k 1.1.	25 922	24 912	23 909	24 330	24 316
Narození	216	230	265	276	241
Zemřelí	250	204	207	210	273
Přistěhovalí	493	421	714	662	544
Vystěhovalí	544	597	1 590	670	692
Přírůstek přirozený	-34	26	58	66	-32
Přírůstek migrační	-51	-176	-876	-8	-148
Přírůstek celkový	-85	-150	-818	58	-180
Stav k 31.12.	25 837	24 762	23 091	24 388	24 136

Zdroj: ČSÚ, 2015

Tabulka 14 - Vývoj počtu obyvatel - Lovosice

Rok	1971	1976	1981	1986	1991
Stav k 1.1.	9 381	11 110	12 277	13 267	9 715
Narození	156	227	148	161	113
Zemřelí	62	79	126	157	115
Přistěhovalí	279	323	245	225	234
Vystěhovalí	340	485	381	401	307
Přírůstek přirozený	94	148	22	4	-2
Přírůstek migrační	-61	-162	-136	-176	-73
Přírůstek celkový	33	-14	-114	-172	-75
Stav k 31.12.	9 414	11 096	12 163	13 095	9 640

Rok	1996	2001	2006	2011	2013
Stav k 1.1.	9 625	9 328	9 209	8 814	8 742
Narození	78	99	92	105	86
Zemřelí	98	99	114	103	91
Přistěhovalí	173	177	234	199	247
Vystěhovalí	167	227	516	230	254
Přírůstek přirozený	-20	0	-22	2	-5
Přírůstek migrační	6	-50	-282	-31	-7
Přírůstek celkový	-14	-50	-304	-29	-12
Stav k 31.12.	9 611	9 278	8 905	8 785	8 730

Zdroj: ČSÚ, 2015

Tabulka 15 - Vývoj počtu obyvatelstva - Terezín

Rok	1971	1976	1981	1986	1991
Stav k 1.1.	2 669	2 493	2 708	3 243	2 891
Narození	29	51	36	49	25
Zemřelí	133	89	168	125	81
Přistěhovalí	223	239	217	218	135
Vystěhovalí	163	217	112	170	100
Přírůstek přirozený	-104	-38	-132	-76	-56
Přírůstek migrační	60	22	105	48	35
Přírůstek celkový	-44	-16	-27	-28	-21
Stav k 31.12.	2 625	2 477	2 681	3 215	2 870

Rok	1996	2001	2006	2011	2013
Stav k 1.1.	2 905	2 919	2 960	3 070	2 942
Narození	21	30	36	33	27
Zemřelí	62	47	50	45	60
Přistěhovalí	116	120	123	82	130
Vystěhovalí	88	69	129	151	98
Přírůstek přirozený	-41	-17	-14	-12	-33
Přírůstek migrační	28	51	-6	-69	32
Přírůstek celkový	-13	34	-20	-81	-1
Stav k 31.12.	2 892	2 953	2 940	2 989	2 941

Zdroj: ČSÚ, 2015

Tabulka 16 – Přehled nezaměstnaných obyvatel a jejich počty

	LITOMĚŘICE			LOVOSICE			TEREZÍN		
	muži	ženy	CELKEM	muži	ženy	CELKEM	muži	ženy	CELKEM
Míra reg. nezaměstnanosti rok 2011 (v %)	6,89	8,30	7,55	8,82	10,57	9,62	10,17	13,70	11,68
Uchazeči o práci - počet	517	538	1 055	234	233	467	80	84	164
- mladistvý	5	7	12	0	8	8	1	0	1
- 18 - 24 let	124	96	220	52	38	90	11	13	24
- 50 let a více	142	118	260	51	56	107	24	19	43
- OZP	71	94	165	31	43	74	15	15	30
- absolventi	32	33	65	12	13	25	5	4	9
- základní st. vzdělání	133	155	288	73	72	145	15	25	40
- vyučení	196	160	356	105	92	197	49	28	77
- s maturitou	135	174	309	46	57	103	13	22	35
- evidence nad 6 měsíců	192	246	438	118	146	264	34	35	69
- evidence nad 12 měsíců	115	163	278	88	102	190	15	21	36
- mladiství nad 6 měsíců	2	2	4	0	3	3	0	0	0
- absolventi nad 6 měsíců	4	4	8	0	2	2	2	1	3
Počet uchazečů - dosažitelní	495	524	1 019	224	227	451	79	80	159
Počet hlášených volných míst	/	/	102	/	/	27	/	/	7

Zdroj: Regionální informační servis, 2014

Tabulka 17 - Hospodářská činnost rok 2013 a počet subjektů

Hospodářská činnost rok 2013 (počet subjektů)	Litoměřice	Lovosice	Terezín
Zemědělství, lesnictví, rybářství	128	37	46
Zpracovatelský průmysl	469	197	49
Stavebnictví	750	225	97
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	1 249	345	119
Doprava a skladování	120	46	14
Ubytování, stravování a pohostinství	318	117	43
Činnosti v oblasti nemovitostí	333	150	30
Profesní, vědecké a technické činnosti	738	134	27
Kulturní, zábavní a rekreační činnost	136	37	20

Ostatní činnosti	465	141	49
Nezařazeno	443	78	48
Státní organizace - počet subjektů	/	/	/
Akciové společnosti - počet subjektů	33	11	2
Obchodní společnosti - počet subjektů	595	152	50
Družstevní organizace - počet subjektů	10	2	2
Podnikatelé - fyz. osoby - počet subjektů	4 058	1 158	391
Svobodná povolání - počet subjektů	704	160	44
Ostatní právní formy - počet subjektů	585	221	82
Počet subjektů bez zaměstnanců	1 734	438	175
Počet subj. s 1 - 9 zaměst. - mikropodniky	477	141	44
Počet subj. s 10 - 49 zaměst. - malé podniky	81	28	12
Počet subj. s 50 -249 zaměst. - střed. podn.	26	9	2
Počet subj. s > 249 zaměst. - velké podniky	4	6	0

Tabulka 18 – Druhy pozemků

Druhy pozemků rok 2013	Litoměřice	Lovosice	Terezín
Celková výměra pozemku (ha)	1 799	1 189	1 354
Orná půda (ha)	687	438	737
Chmelnice (ha)	/	/	/
Vinice (ha)	13	17	/
Zahrady (ha)	149	107	27
Ovocné sady (ha)	140	36	7
Trvalé travní porosty (ha)	127	40	39
Zemědělská půda (ha)	1 116	638	810
Lesní půda (ha)	37	17	72
Vodní plochy (ha)	89	49	66
Zastavěné plochy (ha)	150	98	96
Ostatní plochy (ha)	407	387	310
Koeficient ekolog. Stability (%)	0,45	0,29	0,18

Zdroj: Regionální informační servis, 2014

Tabulka 19 – Přehled jednotlivých školských zařízení

Školství rok 2013, rok 2015 *	Litoměřice	Lovosice	Terezín
Mateřská škola	5	3	2
Zákl. škola - nižší stup. (1.-5. roč.)	/	1	1
Zákl. škola - vyšší stup. (1.-9. roč.)	8	3	1
Počet škol v oboru gymnázií *	1	1	/
Počet škol v oboru středních odborných škol a praktických škol	6	1	/
Počet škol v oboru středních odborných učilišť	4	1	/
Počet škol v oboru nástavbového studia	/	/	/
Vyšší odborná škola	1	/	/
Počet veřejných vysokých škol	/	/	/
Počet soukromých vysokých škol*	/	/	1
Jazyková škola	/	/	/
Základní umělecká škola	1	1	/
Zařízení ústavní ochranné výchovy	1	/	/

Zdroj: Regionální informační servis, 2014

Tabulka 20 – Vzdělanostní struktura v Litoměřicích

Vzdělanostní struktura podle sldb 26. 3. 2011	muži	ženy	celkem	%
Obyvatelstvo celkem	11 598	12 500	24 098	100
z celku obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání (včetně osob s nezjištěným věkem)	9 891	10 836	20 727	86
bez vzdělání	34	38	72	0,3
základní vč. neukončeného	1 210	1 973	3 183	13,2
střední vč. vyučení (bez maturity)	3 117	2 629	5 746	23,8
úplné střední (s maturitou)	2 932	3 591	6 523	27,1
nástavbové studium	280	511	791	3,3
vyšší odborné vzdělání	129	169	298	1,2
vysokoškolské	1 538	1 378	2 916	12,1
z toho:				
bakalářské	228	306	534	2,2
magisterské	1 256	1 044	2 300	9,5

Zdroj: ČSÚ, 2015

Tabulka 21 - Vzdělanostní struktura v Lovosicích

Vzdělanostní struktura podle sldb 26. 3. 2011	muži	ženy	celkem	%
Obyvatelstvo celkem	4 136	4 487	8 623	100
z celku obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání (včetně osob s nezjištěným věkem)	3 501	3 895	7 396	85,8
bez vzdělání	14	28	42	0,5
základní vč. neukončeného	522	1 007	1 529	17,7
střední vč. vyučení (bez maturity)	1 473	1 165	2 638	30,6
úplné střední (s maturitou)	803	1 032	1 835	21,3
nástavbové studium	91	136	227	2,6
vyšší odborné vzdělání	23	48	71	0,8
vysokoškolské	305	290	595	6,9
z toho:				
bakalářské	60	79	139	1,6
magisterské	233	206	439	5,1

Zdroj: ČSÚ, 2015

Tabulka 22 - Vzdělanostní struktura v Terezíně

Vzdělanostní struktura podle sldb 26. 3. 2011	muži	ženy	celkem	%
Obyvatelstvo celkem	1 465	1 485	2 950	100
z celku obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání (včetně osob s nezjištěným věkem)	1250	1 278	2 528	85,7
bez vzdělání	5	5	10	0,3
základní vč. neukončeného	154	308	462	15,7
střední vč. vyučení (bez maturity)	505	339	844	28,6
úplné střední (s maturitou)	252	296	548	18,6
nástavbové studium	24	37	61	2,1
vyšší odborné vzdělání	13	9	22	0,7
vysokoškolské	63	67	130	4,4
z toho:				
bakalářské	17	26	43	1,5
magisterské	45	40	85	2,9

Zdroj: ČSÚ, 2015

Tabulka 23 – Struktura zdravotnických zařízení

Zdravotnictví, lázně - rok 2013	Litoměřice	Lovosice	Terezín
Sdružená ambulantní zařízení	/	1	/
Ambulantní zařízení	1	/	/
Nemocnice	1	/	/
Detašovaná pracoviště nemocnice	1	/	/
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	1	/	/
Samost. ord. prakt. lék. pro dospělé	14	8	2
Samost. ord. prakt. lék. pro děti a dorost	5	3	/
Samost. ord. prakt. lék. stomatologa	18	8	1
Samost. ord. prakt. lék. gynekologa	7	2	/
Samost. ord. lékaře specialisty	29	14	1
Ostatní samostatná zařízení	16	5	/
Zařízení lékárenské péče (lékárný)	15	5	1
Detašované pracoviště zařízení lékárenské péče	/	/	/
Středisko záchranné služby a rychlé zdravotnické pomoci	/	/	/
Detašované pracoviště střediska záchranné služby a rychlé zdravotnické pomoci	1	1	/
Transfusní stanice	1	/	/
Jesle	1	/	/
Lázeňské léčebny	/	/	/

Zdroj: Regionální informační servis, 2014

Tabulka 24 – Struktura sociálních zařízení

Sociální oblast - rok 2013	Litoměřice	Lovosice	Terezín
Azylové domy	3	1	/
Noclehárny	1	1	/
Centra denních služeb	1	/	1
Denní stacionáře	1	/	/
Týdenní stacionáře	1	/	/
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	/	/	/
Domovy pro seniory	3	/	1
Domovy se zvláštním režimem	1	/	2
Chráněné bydlení	3	/	2
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2	1	/
Sociální poradny	4	1	/
Centra sociálně rehabilitačních služeb	3	/	/
Domy s pečovatelskou službou	/	/	/
Ostatní zařízení sociální péče	1	/	1

Zdroj: Regionální informační servis, 2014

Tabulka 25 – Struktura kulturních zařízení

Kultura rok 2006, rok 2015*	Litoměřice	Lovosice	Terezín
Veřejná knihovna vč. Poboček*	2	1	2
Stálá kina*	1	1	/
Divadla*	1	/	/
Přírodní amfiteátry (vč. Letních kin)*	1	0	/
Muzea (vč. poboček a samostatných památníků)	4	/	5
Galerie (vč. Poboček a výstavních sál)	3	/	/
Kulturní zařízení ostatní	9	1	5
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	2	1	/
Sakrální stavby	7	2	2
Hřbitov	1	1	3
Smuteční síň	1	1	/

Zdroj: Regionální informační servis, 2014

Tabulka 26 – Struktura sportovních zařízení

Sport rok 2006	Litoměřice	Lovosice	Terezín
Koupaliště a bazény (s prov.,správ.)	2	2	/
Kryté bazény z koupališť a bazénů	1	1	/
Hřiště s provozovatelem nebo správcem	2	1	2
Tělocvičny (vč. školních s příst. veřej.)	3	1	1
Stadiony otevřené	1	1	/
Stadiony kryté	/	1	/
Zimní stadiony kryté i otevřené	1	1	/
Golfová hřiště*	/	/	1
Ostatní. zařiz. pro tělových. (s provoz. spr.)	29	12	5

Zdroj: Regionální informační servis, 2014

Tabulka 27 – Struktura domovního fondu Litoměřice (období: 26. 3. 2011)

Domy	Domy celkem	z toho		Počet osob	
		rodinné domy	bytové domy	celkem	z toho v rodinných domech
	2 575	1 694	792	23 723	5 297
obydlené domy	2 393	1 531	782	23 723	5 297
neobydlené domy s byty	180	163	10	x	x

z počtu domů vlastnictví (obydlené):					
fyzická osoba	1 611	1 425	166	6 878	4 902
obec, stát	96	10	74	2 441	47
bytové družstvo	52	2	50	2 610	9
spoluvlastnictví vlastníků bytů	442	46	394	9 178	183
období výstavby nebo rekonstrukce:					
1919 a dříve	483	306	153	2 783	1 127
1920 - 1970	829	525	298	6 657	1 820
1971 - 1980	322	168	150	6 040	534
1981 - 1990	278	149	125	5 456	469
1991 - 2000	215	178	26	1 094	622
2001 - 2011	196	168	22	1 292	618
průměrné stáří obydlých domů:	59,6	60,3	57,7	x	x
domy s počtem bytů:					
1	1 056	1 001	x	3 182	2 884
2.III	633	530	85	3 003	2 413
4.XI	462	x	458	6 176	x
12 a více	239	x	239	11 218	x
počet bytů v neobydlených domech:	248	191	50	x	x
počet nadzemních podlaží:					
1.II	1396	1271	108	5 250	4 232
3.IV	724	208	482	8 809	907
5 a více	168	x	163	8 225	x
technické vybavení domů:					

přípoj na kanalizační síť	2 244	1 421	771	23 110	4 943
vodovod	2 258	1 442	776	22 945	5 007
plyn	2 082	1 291	760	21 917	4 541
ústřední topení	1 804	1 269	487	19 188	4 321

Zdroj: Regionální informační servis, 2014; ČSÚ, 2015

Tabulka 28 – Struktura domovního fondu Lovosice (období: 26. 3. 2011)

Domy	Domy celkem	z toho		Počet osob	
		rodinné domy	bytové domy	celkem	z toho v rodinných domech
	916	543	316	8 448	1 627
obydlené domy	859	494	315	8 448	1 627
neobydlené domy s byty	54	49	1	x	x
z počtu domů vlastnictví (obydlené):					
fyzická osoba	503	471	27	1 867	1 536
obec, stát	64	5	49	1 140	12
bytové družstvo	9	x	9	314	x
spoluvlastnictví vlastníků bytů	218	9	209	4 390	25
období výstavby nebo rekonstrukce:					
1919 a dříve	85	56	19	523	215
1920 - 1970	414	219	193	3 900	650
1971 - 1980	123	55	66	2 190	196
1981 - 1990	75	52	22	971	162
1991 - 2000	68	64	2	280	231
2001 - 2011	55	42	10	422	143
průměrné stáří obydlených domů:	54,3	55,8	50,9	x	x
domy s počtem bytů:					

1	410	376	x	1 186	1 114
2.III	137	118	9	644	513
4.XI	206	x	204	2 817	x
12 a více	103	x	102	3 778	x
počet bytů v neobydlených domech:	63	55	4	x	x
počet nadzemních podlaží:					
1.II	514	443	61	2 101	1 426
3.IV	240	35	195	3 726	139
5 a více	48	x	48	2 032	x
technické vybavení domů:					
přípoj na kanalizační síť	769	450	301	7 981	1 471
vodovod	789	458	314	8 254	1 527
plyn	758	433	310	8 130	1 439
ústřední topení	644	440	189	6 624	1 451

Zdroj: Regionální informační servis, 2014; ČSÚ, 2015

Tabulka 29 - Struktura domovního fondu Terezín (Období: 26. 3. 2011)

Domy	Domy celkem	z toho		Počet osob	
		rodinné domy	bytové domy	celkem	z toho v rodinných domech
	683	566	93	2 932	1 442
obydlené domy	591	485	87	2 932	1 442
neobydlené domy s byty	91	81	6	x	x
z počtu domů vlastnictví (obydlené):					
fyzická osoba	480	465	15	1 566	1 374
obec, stát	47	10	33	771	35
bytové družstvo	1	x	1	10	x

spoluvlastnictví vlastníků bytů	36	8	28	439	26
období výstavby nebo rekonstrukce:					
1919 a dříve	178	125	47	1 326	417
1920 - 1970	197	175	20	754	452
1971 - 1980	67	56	10	289	180
1981 - 1990	33	30	3	115	87
1991 - 2000	50	47	3	241	159
2001 - 2011	50	47	2	162	137
průměrné stáří obydlených domů:	67,6	64	85,4	x	x
domy s počtem bytů:					
1	404	390	x	1 090	1 050
2.III	109	95	10	465	392
4.XI	73	x	73	972	x
12 a více	4	x	4	141	x
počet bytů v neobydlených domech:	113	86	23	x	x
počet nadzemních podlaží:					
1.II	514	456	51	1 961	1 366
3.IV	47	9	35	899	32
5 a více	x	x	x	x	x
technické vybavení domů:					
přípoj na kanalizační síť	359	272	80	2 203	848
vodovod	533	441	84	2 454	1 327
plyn	353	277	71	1 854	831
ústřední topení	414	384	25	1 864	1 148

Zdroj: Regionální informační servis, 2014; ČSÚ, 2015

Tabulka 30 - Struktura bytového fondu Litoměřice (Období: 26. 3. 2011)

Byty	Byty celkem	z toho		počet osob	
		v rodinných domech	v bytových domech	celkem	z toho v rodinných domech
	10 960	2 316	8 521	23 336	5 260
obydlené	10 037	1 997	7 933	23 336	5 260
z toho právní důvod užívání bytu:					
ve vlastním domě	1 582	1 461	110	4 407	4 046
v osobním vlastnictví	3 465	x	3 464	8 006	x
nájemní	2 892	185	2 665	6 569	485
družstevní	552	x	552	1 342	x
z toho v domech s mat. nosných zdí:					
z kamene, cihel, tvárníc	4 096	1 810	2 218	9 982	4 771
ze stěnových panelů	5 637	34	5 596	12 612	84
neobydlené	923	319	588	x	x
důvod neobydlenosti:					
změna uživatele	14	6	8	x	x
slouží k rekreaci	16	12	4	x	x
přestavba	35	14	21	x	x
nezpůsobilé k bydlení	12	8	4	x	x

Zdroj: Regionální informační servis, 2014; ČSÚ, 2015

Tabulka 31 - Struktura bytového fondu Lovosice (Období: 26. 3. 2011)

Byty	Byty celkem	z toho		počet osob	
		v rodinných domech	v bytových domech	celkem	z toho v rodinných domech

	4 030	672	3 266	8 363	1 623
obydlené	3 689	584	3 026	8 363	1 623
z toho právní důvod užívání bytu:					
ve vlastním domě	466	453	11	1 341	1 304
v osobním vlastnictví	1 618	1	1 617	3 588	1
nájemní	848	30	776	1 937	91
družstevní	87	x	87	178	x
z toho v domech s mat. nosných zdí:					
z kamene, cihel, tvárníc	1 978	554	1 382	4 686	1 516
ze stěnových panelů	1 613	6	1 601	3 431	20
neobydlené	341	88	240	x	x
důvod neobydlenosti:					
změna uživatele	12	3	9	x	x
slouží k rekreaci	8	8	x	x	x
přestavba	27	8	19	x	x
nezpůsobilé k bydlení	7	3	4	x	x

Zdroj: Regionální informační servis, 2014; ČSÚ, 2015

Tabulka 32 - Struktura bytového fondu Terezín (Období: 26. 3. 2011)

Byty	Byty celkem	z toho		počet osob	
		v rodinných domech	v bytových domech	celkem	z toho v rodinných domech
	1 252	681	545	2 601	1 427
obydlené	1 057	558	477	2 601	1 427
z toho právní důvod užívání bytu:					

ve vlastním domě	443	431	12	1 164	1 137
v osobním vlastnictví	137	x	137	324	x
nájemní	292	33	249	732	91
družstevní	9	x	9	22	x
z toho v domech s mat. nosných zdí:					
z kamene, cihel, tvárnic	959	516	431	2 394	1 323
ze stěnových panelů	43	3	40	82	7
neobydlené	195	123	68	x	x
důvod neobydlenosti:					
změna uživatele	3	2	1	x	x
slouží k rekreaci	5	5	x	x	x
přestavba	20	17	3	x	x
nezpůsobilé k bydlení	9	7	2	x	x

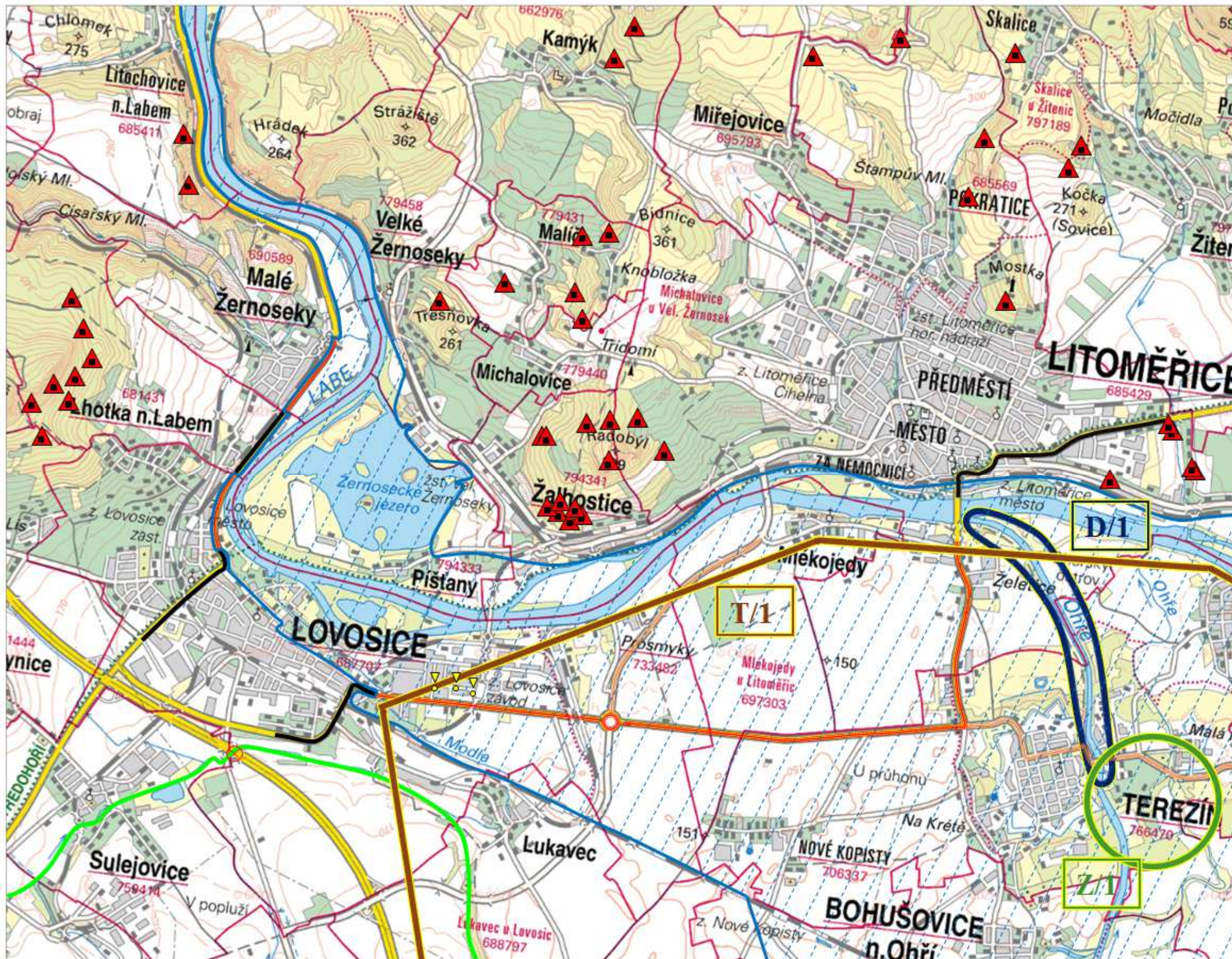
Zdroj: Regionální informační servis, 2014; ČSÚ, 2015

Tabulka 33 - Rozpočty jednotlivých obcí, stav v letech 2000 - 2013 (v tis.Kč)

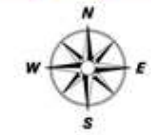
	Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Průměr
Litoměřice	Příjmy celkem	496 900	411 290	533 526	572 235	562 759	442 250	479 825	585 744	712 504	714 887	958 970	633 915	423 968	424 489	568 090
	Výdaje celkem	517 898	404 812	487 785	583 061	511 302	381 908	453 693	577 002	711 598	963 871	762 416	606 058	397 098	414 938	555 246
	Schodek/přebytek	-20 998	6 478	45 741	-10 826	51 457	60 342	26 132	8 742	906	-248 984	196 554	27 857	26 870	9 551	12 844
Lovosice	Příjmy celkem	128 397	182 515	341 434	380 391	386 369	256 314	201 407	314 888	298 255	273 623	272 710	266 204	165 512	245 622	265 260
	Výdaje celkem	142 968	169 409	294 049	391 635	435 317	222 524	205 984	267 466	307 461	270 834	319 985	240 966	162 440	262 364	263 814
	Schodek/přebytek	-14 571	13 106	47 385	-11 244	-48 948	33 790	-4 577	47 422	-9 206	2 789	-47 275	25 238	3 072	-16 742	1 446
Terezín	Příjmy celkem	28 732	33 882	154 840	437 661	137 426	58 815	85 115	77 966	39 552	51 499	50 396	77 961	68 084	148 883	103 629
	Výdaje celkem	32 249	35 676	106 209	469 682	152 929	62 500	87 142	83 149	40 314	51 816	55 966	73 914	75 380	136 556	104 534
	Schodek/přebytek	-3 517	-1 794	48 631	-32 021	-15 503	-3 685	-2 027	-5 183	-762	-317	-5 570	4 047	-7 296	12 327	-905
Za celé území	Příjmy celkem	654 029	627 687	1 029 800	1 390 287	1 086 554	757 379	766 347	978 598	1 050 311	1 040 009	1 282 076	978 080	657 564	818 994	936 980
	Výdaje celkem	693 115	609 897	888 043	1 444 378	1 099 548	666 932	746 819	927 617	1 059 373	1 286 521	1 138 367	920 938	634 918	813 858	923 595
	Schodek/přebytek	-39 086	17 790	141 757	-54 091	-12 994	90 447	19 528	50 981	-9 062	-246 512	143 709	57 142	22 646	5 136	13 385

Zdroj: Rozpočet obce, 2013, vlastní zpracování

Problémový výkres 1:30 000

500 1000 1500

Legenda

Vyznačení vybraných územních problémů nadmístního významu

- Vodní hospodářství
- Těžba a ochrana nerostných surovin
- Ochrana přírody

Vybrané územní problémy nadmístního významu

D/1 splavnění řeky Ohře v úseku soutok s Labem – Terezín, přehodnocení záměru, omezení pouze na rekreační plavbu

T/1 koncentrování ložiska štěrku písku, územní regulace těžby, ochrana ZP, krajinného rázu a potřeb územního rozvoje obce

Z/1 Rozdílné vedení koridorů ÚSES vymezených v plánu ÚSES Ústeckého kraje a v ZUR UK

Další problémy v území

- Záplavové území Q100
- Silnice I. třídy prochází záplavovým územím Q100
- Silnice II. třídy prochází záplavovým územím Q100
- Silnice I. třídy prochází zastavěným územím obce
- Dálnice křížuje regionální biokoridor
- Objekt nebo zařízení zařazené do skupiny A nebo B s umísťovacími nebezpečnými látkami
- Sesuvné území < 25 ha

© 2010
Český úřad zeměměřický a katastrální
Pod sídlíštěm 9/1800